HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: — Premie: Insulinde Kalender. — Ramp Merapi. — Het jaar dat voorbijging. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Ingezonden. — Berichten der afdeelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Ned.-Indië. — In Nederland aangekomen Verlofgangers. — Met pensioen. — Adresverandering van Burg. Ambtenaren, Officieren en Onder-Luitenants. — Van onze adverteerders. — Mutatiestaat van 24 tot 31 Dec. 1930.

Premie: Insulinde Kalender.

Ter aanmoediging van het toetreden tot onze Vereeniging, heeft het Hoofdbestuur een premie uitgeloofd — voor zoolang de voorraad strekt — aan elk lid dat een nieuw lid, of meer leden, aanbrengt.

Die premie bestaat in den bekenden, typografisch als anderszins, bijzonder fraai uitgevoerden Insulinde kalender 1931 (Uitgave Weenenk en Snel, 's Gravenhage).

De kalender werd bewerkt en van foto's voorzien door den heer dr. W. G. N. v. d. Sleen te Haarlem en is in den handel voor *f* 3.50 verkrijgbaar.

Ramp Merapi.

Ten einde bij te dragen tot leniging van den nood der bevolking in Midden-Java, als gevolg van de uitbarsting van de Merapi, hebben zich de Dagel. Besturen uit de Hoofdbesturen van Oost en West en Algemeen Nederl. Verbond in afwachting van de bekendmaking dienaangaande van het Nationaal Hoofdcomité, voorloopig beschikbaar gesteld om te trachten de rampzalige gevolgen van dit onheil, althans geldelijk eenigermate te verzachten.

Daartoe doet het Comité bij dezen een beroep op de mildheid van allen wien dit blad onder de oogen komt, onder aanteekening dat de giften kunnen worden afgedragen aan het Algemeen Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, terwijl het Girono, der Vereeniging is 14574, dan wel aan het Kantoor van het Algem. Nederl. Verbond, Laan 34, Den Haag, girono. 38825. De giften, welke, naar verwacht wordt, mildelijk zullen binnenvloeien, worden t.z.t. verantwoord in het K. W.

De Dagel. Besturen van O. en W. en Alg. Ned. Verbond.

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN - DEKENS
Onze „PHOENIX" Matrassen (Gedep.) overtreffen elk ander soort in aangename ligging en soliditeit
Honderden tevredenheidsbetuigingen ter inzage
5094

Het jaar dat voorbijging.

Ned. Oost- en West-Indië in 1930.

„....Erkennend het vele dat nog te doen valt, mag men, zonder zelfverheffing, de Nederlandsche bestuursvoering over Oostersche volken van tezamen zestig millioen menschen **tot voorbeeld stellen aan de wereld".**
„De Locomotief".

Wij schrijven 31 December 1930.

De klokken van middernacht zullen straks luiden, luiden met gedempten slag en velen zullen er naar luisteren met onrustig hart.

Dit wordt een overzicht van een vervlogen jaar, gesteld in mineur, hoe onverwoestbaar ook het vertrouwen in de toekomst is, en hoezeer wij ons ook bewust zijn de vele lichtpunten die het bracht. Boven den hoogen wal, welke het nieuwe jaar op dit oogenblik nog voor ons oog verborgen houdt, glanst de hemel reeds, het komende jaar kàn, het zàl ons ongetwijfeld veel goeds brengen. Het is een voorspelling, welke in de misère van het jaar, dat voorbijging, logisch ligt besloten.....

Maar het is nu Oude Jaar en de beelden der gegane maanden dringen zich aan ons op. Er is zooveel waarvoor wij dankbaar moeten zijn, zooveel... maar telkens, wanneer wij het hoofd oprichten willen en ons zèlf overtuigend telkens weer herhalen willen: „'t *is* zoò erg niet!", komt dat afschuwelijke spook, die bleeke, macabere verschijning, vrucht, ellendige vrucht van dit onvruchtbare jaar: het spook der Europeesche werkloosheid in de gezegende landen onder de tropische zon.

Op een der groote, machtige mailstoomers, die op het oogenblik dat wij dit schrijven, naar het moederland koerst, „huistoe", „vieren" zeven Europeesche werkloozen, uit Indië verdreven, — alsof men er zoo het werkloozenvraagstuk zou kunnen oplossen! —, Oudejaarsavond. Honderden Europeanen in Nederl. Oost-Indië zoeken werk, duizenden vreezen er ontslag of aanzienlijke derving van inkomsten.

„Terugkeer der werkloozen." Het is een sinister novum in onze koloniale geschiedenis en wij wilden met dit nieuwste en treurige verschijnsel dit jaaroverzicht beginnen. Men zal „verzachtende omstandigheden" willen aanvoeren. Er zijn, zal men redeneeren, in den loop der jaren te veel onvolwaardige werkkrachten naar Indië getrokken en zij hebben nu aan den lijve moeten ondervinden, dat er geen plaats voor hen is. Zeker is het, dat in ieder koloniaal gebied het proces van het „surviving of the fittest" zich noodwendig en onverbiddelijk voltrekt, maar honderden van hen, die nu werkloos zijn, hadden in normale tijden dezen strijd met succes kunnen voeren. Neen, het zijn nu waarlijk niet alleen de zwakken, die het loodje leggen. Ook de besten, de nijversten, de kundigsten zijn slachtoffer der eco-

5295

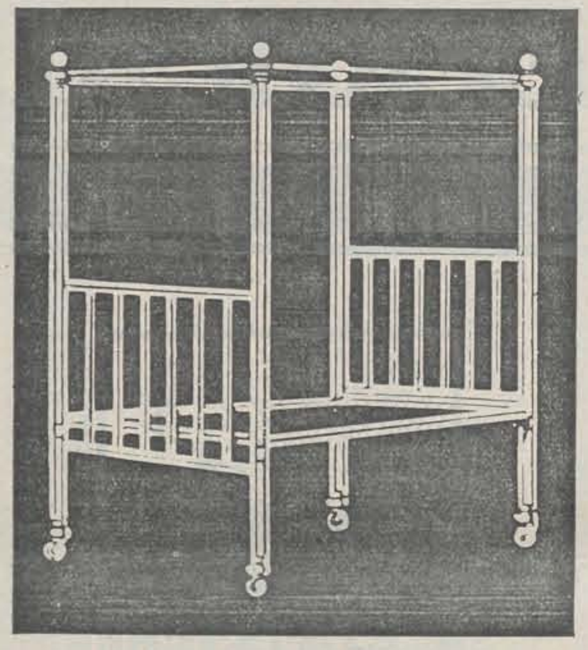
Leden van „Oost en West".
Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting
„DE NIEUWE LANDBOUW" 5443
DEN HAAG: N.W. Buitensingel 50 Telefoon 33855.
SCHEVENINGEN: Wassenaarschestr. 127 Telefoon 50363.

RESTAURANT EN PENSION BAZARSTRAAT 17-19 DEN HAAG
Het huis voor goed en goedkoop eten
Lunch, Diner en à la Carte
H. WEILEMANN, v/h Chef-Kok „KEMPINSKI"
5419

P. G. C. HAJENIUS
OPGERICHT 1826 5467
AMSTERDAM Rokin 92/96
'S-GRAVENHAGE Noordeinde 64
SIGAREN
SIGARETTEN, TABAK
5350

LOUIS KORIJN & Co.
Anno 1880 5516
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418
Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1
Telefoon 15960 (3 lijnen)
Haagsche Beurs, Telefoon 10616
EFFECTEN - COUPONS

WESSELING & Co.
ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN
LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

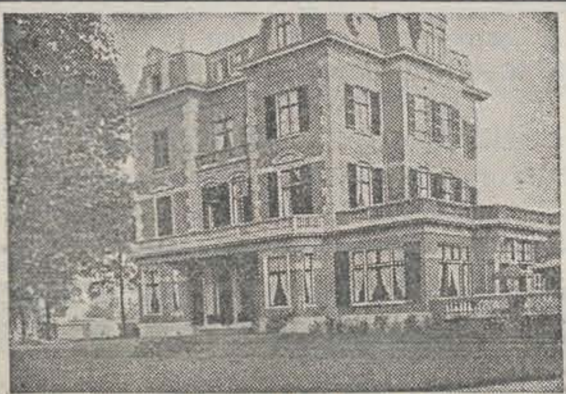
voor **allen**, die naar **Indië** vertrekken! Prijs vanaf *f* 21.50

Fa. J. F. HENDRIKS

GEDEMPTE BURGWAL 65 5042

DEN HAAG - TELEFOON No. 10786

Aanbevolen adres door „Oost en West"

— HERSTELLINGSOORD —

„Huize Maria Emalia Dorrepaal"

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5549

NIJMEGEN

TH. MARTENS & ZONEN

ZIEKERSTRAAT No. 65, NIJMEGEN — TELEF. 1535

Het aanbevolen adres voor „Oost en West"

ENCADREMENTEN — ETSEN — SCHILDERIJEN

Billijke Prijzen 5231 Kwaliteiten gegarandeerd

LEIDEN

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg

Verkoop van uitsluitend EERSTE KWALITEITEN Brandstoffen 5174

OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN. TEL. 587

N.V. „MEUBELKUNST"

MODERNE WONINGINRICHTINGEN

„Indanthren" Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabrikaat. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.

Toonkamers: 5484

WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

GRONINGEN

N.V. Bemiddelings-Kantoor

Directeur R. VOS Sr.

Z.Z. Vischmarkt 14a. — Tel. 624.

Woningbureau 5395

Assurantiekantoor

Adviezen

Informatiën

Vraagt gratis toezending Woninggids

K. TIKTAK's

AMSTERDAM THEE KOFFIE GRONINGEN

OPGERICHT 1870

DANKT SUCCES AAN PRIMA KWALITEIT 5392

NOORDERKWEEKSCHOOL

„ABEL TASMAN" te DELFZIJL

Aan Ouders worden alle mogelijke inlichtingen verstrekt door den Directeur, voor plaatsing van hun zoon op bovengenoemde school.

(Leerlingen zijn intern). 5406

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".

UTRECHT

LOOPT U MOEILIJK?

Heeft U van alles geprobeerd, zonder succes??

EEN PAAR MAATSCHOENEN,

gebouwd naar de individueele eischen Uwer voeten, WAARBORGEN U VERLICHTING 5182

J. BREEDVELD

Onder rijkstoezicht gediplomeerd maatschoenmaker

ZADELSTRAAT 21 - Telefoon 10580 - UTRECHT

KAWEE'TJES

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP"

(GEBR. NIEUWLAND) 5300

Tel. no. 170. AMERSFOORT.

Beveelt zich beleefd aan bij Indische Families.

APELDOORN

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK

H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317

Complete Meubileering volgens opgaaf en teekening

Kanaalstraat 21 - APELDOORN

CHAUFFEURSCHOOL KLAAS DEKKER

Luxe auto-verhuur m./z. chauffeur

Asselschestr. 168 — Loolaan 4 — Apeldoorn

Tel. 235 5601

Steeds groote voorraad 2e handsch automobielen

FIRMA T. TEN BOSCH

Hoofdstraat 135 Gevestigd 1878

APELDOORN 5526 Telefoon 132

MODERNE OPTIEK

Staalwaren. — Artikelen voor Ziekenverpleging

H. BENNINK, Hoofdstraat 157, Apeldoorn

Boter- en Kaashandel — Telefoon 169

Het adres voor inderdaad fijne KAASSOORTEN.

Zoowel inlandsche als buitenlandsche soorten.

Roomboter steeds versch voorradig. — Groote keuze Comestibles en Fijne Vleeschwaren. — Kaasverzending naar de tropen. Goede overkomst gegarandeerd. 5513

Magasin de Nouveautés v/h. Gebr. Levy

APELDOORN 5332

Dames- en Kinderconfectie - Mode-artikelen

Tricotage - Corsetten - Handwerken

HILVERSUM

FIRMA D. BRANDSMA - HILVERSUM

Telefoon 1642 - GROEST 82a - Postrek. 32558

FABRIEK VAN METAALVERSIERING - VERNIKKELEN BRONZEN - MOFFELEN - ZANDSTRAAL-INRICHTING

Rijwielwerk uitsluitend voor den handel 5366

Hotel, Café - Restaurant „Hof van Holland"

KERKBRINK — HILVERSUM

— Schitterende Terrassen — Garage —

Gerenommeerde Keuken 5422

— Groote en kleine zalen disponibel —

ROTTERDAM.

Huwelijksuitzetten.

Fa. BERN. CONRADS 5568

Groote Markt no. 8. — Tel. 11057. — ROTTERDAM.

Ind. Huwelijksuitzetten n. maat. — Vraagt prijscourant

DEVENTER

Fa. Wed. G. J. EILANDER

Brink 85-86. Telefoon 198. DEVENTER

Kantoorboekhandel 5349

Vulpenpennen Schrijfmachines

C. BLEEKER 5346

IN REISARTIKELEN

BROEDERENSTRAAT 1

TEL. 777 DEVENTER

ARNHEM

GESCHER & KEMPER

Ketelstraat 36 ARNHEM Telefoon 25601

Complete Meubileering 5322

AMSTERDAM

J. DE VRIES & ZOON

Kastanjeweg 14 AMSTERDAM

Handel in AARDAPPELEN, GROENTEN en FRUIT.

En gros 5127 En détail

(Alle bestellingen worden per auto thuisbezorgd)

Kunsthandel JACQUES AA

Vijzelstraat 105. — Telefoon 30798. — Amsterdam.

Origineele Schilderstukken, Etsen, Pastels, van bekende Meesters, w.o. Hobbe Smith—Garf, Versteeg, Martin Monnikendam etc. — Vakkundige, gratis verpakking voor de tropen. 5525

- Verhuur-Inrichting van Luxe Fiat Automobielen -

— 22660 Telefoonnummers 22669 —

Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.

Garages: Albert Cuypstraat 33—35 en Weesperplein 18. AMSTERDAM 5489

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".

Complete Meubileering

Arnold Houtschilt

Singel 283 - Amsterdam 5633

Speciale Opleiding voor de Middelbare Scholen

geeft de **Neutrale School** te **Amsterdam (C)**

Keizersgracht 385. — Klassen van 12 leerlingen. Zeer geschikt voor kinderen van leden „Oost en West". Inl. bij den Directeur **H. SCHOEN**. — **Tel. 26454.** 5550

Hotel-Restaurant „Terminus"

Warmoesstraat 111, Amsterdam C. Tel. 41836

50 kamers met stroomend koud en warm water. — Centrale verwarming. 5557

SCHRÖDER

GROENMARKT DEN HAAG

TELEFOON 1-6-1-7-3 5506

OPRUIMING

JANUARI 1931

VAN ENKELE COMPLETE

SLAAPKAMERAMEUBLEMENTEN

IN EIKEN - GELAKT EN GEPOLITOERD. EENIGE GELAKT IJZEREN EN HOUTEN LEDIKANTEN

EEN PARTIJ

WOLLEN- EN DONSDEKENS

IN ALLE MATEN

SPECIALE AANBIEDING VITRAGES

TAFEL- EN DIVANKLEEDEN

nomische depressie van dit in dit opzicht noodlottige jaar. Dit valt niet te ontkennen. Het is hard en bitter ,dat men het constateeren moet. O zeker, dit jaar heeft ook veel goeds gebracht en er zijn inderdaad ook vele lichtpunten aan te wijzen. Maar zelfs in de glans daarvan verdwijnt het somber silhouet niet, der naar huis teruggezonden koloniale werkers.

Lichtpunten, ja zeker, want er is een sterke lichtzijde zelfs aan.... de economische depressie. Zij heeft in den harden nood van den strijd om het bestaan, in de dagelijksche zorg voor de ernstig bedreigde welvaart des lands, de aandacht afgeleid van de honderd-en-zooveel „koloniale problemen", welke men in gunstiger tijden heeft gecreëerd. Het ging daarmee een gevaarlijken kant uit. Men brak, om zoo te zeggen, zijn hals over koloniale problemen van allerlei grootte en aard. De economische depressie van dit jaar heeft er talloozen in den hoek der vergetelheid teruggedrongen. Deze „versobering" was zeer gewenscht; de koloniale ontwikkeling vindt altijd nog meer baat bij practijk en werkelijkheid dan bij kunstmatig gevoede problemen en de diepzinnige bestudeering ervan. Dit jaar heeft, al was het ietwat hardhandig, in de koloniale politiek het woord aan de realiteit gegeven.

Dit boeken wij als winst.

Chronologisch nauwkeurig kan dit overzicht moeilijk worden, niet alleen omdat wij er ons niet voor gezet hebben de geschiedenis van dit jaar van week tot week vast te leggen, maar omdat er enkele gebeurtenissen en data zijn die in beteekenis ver boven alle andere uitgaan, zoodat zij allereerst de aandacht opeischen. En dan gaan de herinneringen vóór alles terug naar den „Gouden Koninginnedag", bij de viering waarvan onze Vereeniging met haar wagen „Oost en West" in den Haagschen lichtstoet een zóó schitterend figuur heeft gemaakt, dat zij zich den eersten prijs voor den origineelsten wagen, de zilveren medaille van den Commissaris der Koningin zag toegewezen. Misschien werd nimmer tevoren — schreven wij in dit weekblad bij gelegenheid van dezen dag — zóó duidelijk en overtuigend de saamhoorigheid tusschen Oranje, Ned.-Indië en Nederland gevoeld. Nederland en Indië, beide hebben den vijftigsten verjaardag van Hare Majesteit de Koningin gevierd op een zoo luisterrijke wijze, dat ieder die er getuige van mocht zijn, waar ook in Oost en West, waar onze driekleur waait, tot in lengte van dagen de herinnering eraan behouden zal.

Men had het niet anders kunnen verwachten. De zegeningen die Nederland en de overzeesche gewesten gedurende Harer Majesteits regeering hebben mogen ontvangen, zijn zoovele, dat ons volk, van dankbaarheid vervuld, met beide handen de gelegenheid heeft aangegrepen op dezen in het leven van onze Vorstin zoo bijzonderen dag blijk te geven van zijn diep-gevoelde erkentelijkheid en van zijn groote verknochtheid aan het Huis van Oranje. Er is wellicht een tijd geweest waarin deze woorden voor enkele groepen der bevolking meer schoon van vorm dan diep van zin waren, maar de harde jaren onzer jongste Historie hebben ook aan dit geslacht diep in het harte doen beseffen hoe onnoemelijk veel wij aan Oranje hebben te danken. In fiere zelfbewustheid bleef onze Koningin ook in de moeilijkste uren, het Hoofd der natie en haar groote gaven en haar onuitputtelijke liefde hielden bijeen, wat, door de booze machten van een zelfzuchtigen tijd, jammerlijk verdeeld zou zijn geworden. Vrede, welvaart, voorspoed bracht Harer Majesteits regeering in Nederland en Indië. Herhaaldelijk heeft onze Vorstin in een warm gesproken persoonlijk woord doen blijken hoezeer de belangen van Oost en West haar ter harte gaan en op denzelfden avond van haar vijftigsten verjaardag hebben vele tienduizenden in deze verre gewesten naar de Koninklijke stem kunnen luisteren, zoo duidelijk als ware de Landsvorstinne in hun midden.

Waar zou men beter en dieper kunnen beseffen dan juist in Oost en West, dat haar naam het symbool is van de beste eigenschappen van onzen stam en onzen volksaard? Hare Majesteit heeft op den dag van dit kroonjaar kunnen zien hoezeer zij leeft in ons aller hart en hoe zij is en blijft het symbool onzer nationale eenheid en de verpersoonlijking onzer historische saamhoorigheid.

Eerst eenige maanden na het luisterrijke feest van den „Gouden Koninginnedag" werd bekend.... over hoeveel onderdanen, in drie werelddeelen, Hare Majesteit regeert. De groote volkstelling, in het afgeloopen jaar in Indië gehouden, welke organisatorisch goed was voorbereid en in de practijk schitterend is verloopen, heeft tot resultaat gehad, dat men thans veilig de bevolking van Nederl. Oost-Indië mag schatten op ruim zestig millioen, hetgeen zeggen wil, dat het Nederlandsche Rijk, met Europeesch Nederland, Suriname en Curaçao, om en nabij 70.000.000 inwoners telt. Helaas, — schreef een onzer medewerkers in het Koloniaal Weekblad van 30 October j.l. — zal dit wel niet verhinderen, dat wij de onzalige, veel misbruikte, tot een gemeenplaats geworden zelf-kleineering van een „klein land" te zijn, nog dikwijls zullen hebben aan te hooren......

Verrassende cijfers deden zich bij deze volkstelling voor. Zoo bleek, bijvoorbeeld, dat de bevolking van Djambi van 166.000 was gestegen tot 245.000 en dat het bevolkingscijfer der Molukken met 31 procent was toegenomen. De totale bevolking van Nederl. Oost-Indië in 1920 beliep ruim 49 millioen, thans, einde 1930, loopt het tot in de 60.000.000. Wanneer men — schreef destijds zeer terecht de „Locomotief" — zich dit ontzaglijk aantal even indenkt, en daarbij vasthoudt aan het gegeven, dat meer dan 41 millioen zich op Java bevinden, dat welhaast het dichtstbevolkte land ter wereld is geworden, dan constateert men, dat dit Indië met zijn 60.000.000 bewoners:

minder werkloozen heeft dan eenig ander land ter wereld;

minder ordeverstoringen;

minder groote epidemies;

minder voedselschaarschten;

minder honger en ellende als gevolg van crisis of oorlog, dan vrijwel eenig land in geheel Azië;

en géén revoluties, géén burgerkrijg, géén dictaturen géén politieke financieele rampen, géén verontrustende toeneming van criminaliteit heeft.

En dan mag men, erkennend het vele dat nog te doen valt, nochtans zonder zelfverheffing deze bestuursvoering over Oostersche volken van tezamen zestig millioen menschen *tot voorbeeld stellen aan de wereld.*

⁂

Nederlandsch Oost-Indië heeft ook in het afgeloopen jaar — evenals in 1929 — in een brandpunt van internationale belangstelling gestaan. De buitenlandsche dagbladpers wijdt tegenwoordig geregeld artikelen aan onze overzeesche gewesten en nog zeer onlangs — in het „Berliner Tageblatt" van 19 December j.l. — troffen wij van Duitsche deskundige hand een artikel aan over „das Kolonialreich Niederländisch-Indiën" waarin de schrijver zijn verwondering er over uitsprak, dat men in de diplomatieke wereld niet van de „Grossmacht Holland" spreekt. In Ostindien *ist Holland Grossmacht von vollem Format....*

Hadden wij in 1929 het bezoek aan Indië van het Belgische kroonprinselijk echtpaar en van den koning van Siam met zijn gemalin te boeken, in 1930 werd Indië — behalve door vele buitenlandsche geleerden — bezocht door den Gouverneur van de Straits Settlements, den heer Cecil Clementi, die per vliegtuig van de Kon. Ned. Ind. Luchtvaart-Mij. van Singapore naar Java reisde, waar hij, eind Augustus, een officieel bezoek aan onzen Gouverneur-Generaal bracht. Men zal zich herinneren in welke geestdriftige bewoordingen zich de heer Clementi heeft geuit over zijn reis per vliegmachine en hoeveel lof hij heeft toegezwaaid aan de Nederlandsche en Nederl.-Indische luchtvaarders. Een lof, die, het zij hier met even groote bewondering en voldoening vastgesteld, volkomen verdiend is. Sedert

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

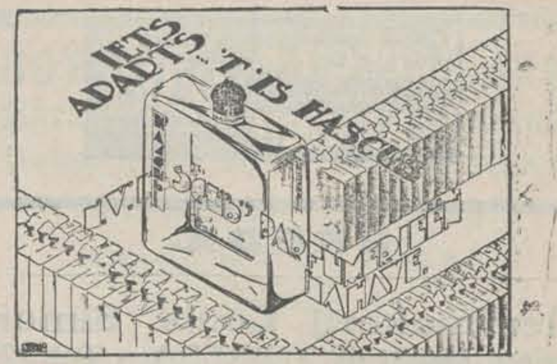
BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS

H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

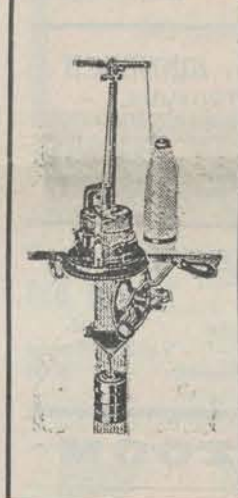
BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5415

5606

Weet U dat onze Rondbreimachinen „Hollandia" in Indië zeer veel gevraagd worden? Reden daarvan is, dat men zelf de mooiste en duurzaamste kleeding, ook kousen en sokken kan vervaardigen. Voor Indië hebben wij eene speciale, fijne cylinder laten vervaardigen, waarover wij de grootste tevredenheids betuigingen mochten ontvangen. Dames welke eerlang naar Indië terugkeeren, verzuimen vooral niet, vooraf deze machine aan te schaffen. Wij geven U geheel gratis les aan huis. Vraagt vrijblijvend inlichtingen, 5592

Breimachinehandel

„HOLLANDIA"

Lange Nieuwstr. 77, Utrecht

HANIASCHOOL B

RIJSWIJK Z.-H.

Regentesselaan 9 - Tel. 118719

HANDELSDAG- en AVONDSCHOOL

Van 1 Januari 1931 af inschrijving voor het internaat

5571

KLEEDING MEUBELEN TAPIJTEN enz.

in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling

DE Centrale Warenmagazijnen

N.Z. VOORBURGWAL 312 - AMSTERDAM

5555

Prins Mauritsschool

der Ned. Herv. Gemeente

RESEDASTRAAT 26 - DEN HAAG

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of desgewenscht in 7 jaar

Cursussen in Fransch, Duitsch, Engelsch en Handenarbeid

5628

Japon- of Mantelstoffen noodig??

Alleen bij: 5257

S. J. DE GROOT

Wagenstraat 48a - Telefoon 15177

Hobbemastraat 47 - Telefoon 31601

DEN HAAG

Keukenart. Haarden Sinds 1826 DAKE Damrak-Kalverstr. Amsterdam 5423

BREDA.

Kleermakerij Louis Simons
Groote Markt 48 - BREDA - Tel. 1765
Specialiteit in Gala-Kleeding en Oost- en West-Indische Uitrusting
Elegante Coupe 5397 Lage Prijzen

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN
— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

Mineraalwater- en Limonadefabriek „DE KROON"
Haven 20 BREDA Telefoon 510
Alle soorten Wijnen — Bieren — Stout
Victoria-Water — Fruit-Soda — Vichy-Water
— Levering aan particulieren — 5264

BERGEN OP ZOOM

BLOEMENMAGAZIJN A. W. BUIJS-LARO
Van Dedemstraat No. 21, Tel. 373 5478
BERGEN OP ZOOM
beveelt zich beleefd aan voor het leveren van bloemwerken

L. J. Aarnoudse, Accountant,
Lid v. d. Ned. Bond van Accountants.
Alle Accountantswerkzaamheden en opleiding voor Boekhoudexamens. 5473
BERGEN OP ZOOM, Arn. Asselbergsstraat 39.

Gereserveerd voor de 5472
Firma L. H. v. d. AA,
Fotograaf, Bergen op Zoom.

ZUIDER STEENKOLENHANDEL
Firma Gebr. Sakko — Bergen op Zoom
EN GROS Telef. interc. 364, Postrekening No. 77050 EN DÉTAIL
SPECIAAL ADRES van alle soorten
Belgische, Hollandsche en Wales Anthraciet 5477
AANBEVOLEN ADRES VOOR LEDEN VAN OOST EN WEST

UTRECHT

G. v. d. MEER Jr., Bontwerker,
OUDKERKHOF 43 — TEL. 1128 — UTRECHT
Specialiteit in PELTERIJEN 5564
Het van ouds bekende adres voor prima kwaliteiten.

Banketbakkerij en Lunchroom
F. J. KEERS 5358
Vreeburg 15. Tel. 10476. UTRECHT

Firma Wed. F. C. BAKKER
WIJNHANDEL — LIKEURSTOKERIJ
Oude Gracht 88 b. d. Viebrug
Telefoon 10456 5357 UTRECHT

LEIDEN

Het solide adres voor:
Haarden — Kachels — Kinderwagens
Lampen — Gascomforen en Gasfornuizen enz.
Nieuwe Rijn 24, Tel. 2525 en
Haarlemmerstraat 235, Tel. 1353.
W. ZAALBERG — LEIDEN. 5251

Bloemenmagazijn C. KRIEST
Korevaarstraat 6, LEIDEN — Telefoon 1508
Smaakvol en goed verzorgd Bloemwerk
Grafkransen 5252 Bruidsbouquetten

dien werd, in September, door de K.L.M. de geregelde 14-daagsche luchtpostdienst Nederland—Indië en terug geopend, een dienst welke tot op dit oogenblik schitterend gefunctionneerd heeft en waarvan men de beteekenis als schakel in den band die Indië en Nederland bindt, moeilijk hoog genoeg kan aanslaan. Het geschil tusschen directie en piloten, even vóór den aanvang van dezen dienst, moet hier volledigheidshalve worden gereleveerd, de kranige prestaties van onze vliegeniers zijn er niet minder om.

Dat de K. N. I. L. M. met een regelmaat en veiligheid van volle honderd procent in dit jaar, — waarin ook de luchtlijn Singapore—Java werd geopend — heeft gevlogen, zij hier ook nog met groote voldoening neergeschreven. Door de lucht en den aether zijn Indië en Nederland ook dit jaar weer aanzienlijk dichter tot elkaar gebracht; wij gelooven niet te overdrijven wanneer wij zeggen, dat door de veel snellere gedachtenwisseling tusschen ginds en hier, waartoe men thans in staat is gesteld, de economische depressie in duur verkort kan worden. Want ook de draadlooze telefonische verbinding — in de laatste maanden van dit jaar kwamen ook de eerste successen van de beeldtelefonie los! — nam in 1930 een groote vlucht. Tal van landen in Europa — en op 23 December j.l. kwam ook de beurt aan Australië — werden in dit verkeer opgenomen en het getal der gesprekken tusschen Nederland en Indië en omgekeerd, is nog steeds stijgende. Ook in dit opzicht genieten wij de bewondering van het buitenland. De gouverneur van de Straits Settlements had van Java uit een telefonisch onderhoud met Lord Passfield, den Engelschen minister van koloniën te Londen. Dat zijn zoo van die kleine attenties welke wij gaarne in Indië onzen hoogen buitenlandschen gasten bewijzen.... Waar in dit opzicht waarlijk groote dingen tot stand zijn gebracht, waarover de gansche wereld verbaasd heeft gestaan, valt het te meer te betreuren, dat een verderfelijke geest van sectarisme in het moederland oorzaak is geworden van het stopzetten der Phohi, den Philips Omroep Holland—Indië, waarvan de uitzendingen in Indië in de hoogste mate werden gewaardeerd. Een zwarte bladzijde tusschen de vele gulden pagina's van het kostelijke Boek der Radio-verbindingen tusschen moederland en de gewesten over zee. De reeds sedert anderhalf jaar uitgezonden programma's der Phohi mochten zich in de volle waardeering van het Nederl. Indische publiek verheugen.

Had de burgerluchtvaart dit jaar geen enkel ongeluk van eenige beteekenis te boeken, onze kranige militiaire vliegdienst in Oost-Indië had wederom het verlies van dooden te betreuren. Met eerbied en bewondering voor hun aandeel in de ontwikkeling der luchtvaart, worden hier mannen als luitenant Hoste en Hollebrand herdacht.

Wij schreven reeds, dat Indië ook dit jaar weer door verscheidene buitenlandsche geleerden werd bezocht, die allen naar huis zijn teruggekeerd met de beste indrukken van land en volk, zelfs uit gebieden waarin bepaalde ambtenaren en zekere politici spoken zien die verdreven moeten worden. Zoo bracht maj. G. W. Olivecrona, lid van het Kon. Instituut van Zweedsche Ingenieurs, hoofd-ingenieur van de Kwantung River Conservancy Commission, een bezoek aan Sumatra's Oostkust. De vreemde, zaakkundige bezoeker was, als zoovele onbevooroordeelden vóór hem, enthousiast over de prestaties van particulieren en overheid in dit gewest. Onder meer ging zijn lof uit naar wat tot stand gebracht werd in het belang van de arbeiders.

De indruk, welken de bezoeker kreeg, was onverdeeld gunstig. In geen deel ter wereld, zei hij, bleek uit alles zoozeer de zorg van de regeering en van particulieren voor de arbeiders: „ik kan u verzekeren, dat deze zich in mijn eigen land, in Zweden, niet zoo ver uitstrekt als hier." In de Kamer hebben wij, door heeren, die er nooit geweest zijn, wel eens anders hooren verkondigen.

Het groote succes der Indische deelname aan de Antwerpsche wereldtentoonstelling ligt nog te versch in het geheugen, dan dat wij er hier lang bij behoeven stil te staan. De vele honderdduizenden bezoekers van de Antwerpsche wereldshow hebben er een indruk kunnen krijgen van hetgeen, — vooral op het gebied der arbeidersverzorging — door regeering en particulier initiatief in Indië is bereikt. De namen van ir De Kruyff, van prof. De Bussy, van P. A. J. Moojen, van Mevr. Van Beresteyn—Tromp, mogen, wat de Indische afdeeling betreft, hier vooral in de herinnering met erkentelijke gevoelens worden teruggeroepen. Thans zijn de voorbereidingen voor de deelname aan de Internationale koloniale tentoonstelling te Parijs in 1931 in vollen gang. Ook hier belooft Nederland als groote Koloniale Mogendheid schitterend voor den dag te komen. Waar in den laatsten tijd stemmen opgaan om de koloniale propaganda in Nederland zelf, beter te organiseeren, spreken wij den wensch uit, dat de ervaringen van Antwerpen en Parijs aanleiding mogen worden voor een krachtig ter hand nemen van deze hoogst belangrijke materie ook binnen de grenzen van het eigen land. Want wel viel in het afgeloopen jaar niet te klagen over belangstelling voor de Indiën in boek, blad en periodiek, wel hebben tal van voortreffelijke en kundige sprekers ook dit jaar weer met het levende woord koloniale propaganda van edel gehalte gevoerd — al of niet met films en lichtbeelden — maar te weinig wordt het Nederlandsche volk nog kennis bijgebracht over koloniale zaken, waarin *ieder* geacht kan worden belang te stellen. Tal van vereenigingen — en „Oost en West" mag er met eere onder worden genoemd — maken propaganda voor de „Indiën".

Er dient echter op dit punt meer onderling verband te komen; de noodzakelijkheid daarvan heeft het afgeloopen jaar aangetoond. Moge het komende jaar op het gebied der koloniale propaganda een betere en doeltreffender organisatie brengen!

Terugkeerend tot de internationale belangstelling voor onze overzeesche gewesten, moet hier gememoreerd worden de reis van den Landvoogd en gevolg naar Fransch Indo-China en Siam. De Fransch-koloniale en ook de groote Fransche pers heeft naar aanleiding van dit bezoek tal van artikelen aan Ned.-Oost-Indië gewijd. De ontvangst zoowel in Indo-China als in Siam is allerhartelijkst geweest en met onvergetelijke indrukken aan deze reis is de gouverneur-generaal naar Buitenzorg teruggekeerd, waarschijnlijk óók met de wetenschap, dat door dit persoonlijk tegenbezoek aan Excellentie Pasquier, die in '29 Java bezocht, de mogelijkheid is geschapen om, zoo noodig, in samenwerking op te treden tegenover het gemeenschappelijke gevaar dat vanuit Moskou de Aziatische gebieden der koloniale mogendheden blijvend bedreigt. Tenslotte moet hier nog herinnerd worden aan het bezoek, dat in dit jaar door een Indisch eskader aan Australische havens werd gebracht, welk vriendschappelijk vlagvertoon in hooge mate gewaardeerd is geworden. Door een brand, welke op H.M.'s kruiser „Sumatra"' woedde en er ernstige schade had aangericht, was dit Australische vlootbezoek bijna „in het water gevallen."

* *
*

De inwendige toestand van ons koloniale rijk in Azië, afgezien van de invloeden der economische depressie, geeft, méér dan in het voorafgaande jaar, reden tot tevredenheid, vooral wanneer men bedenkt, hoe in 1929 herhaaldelijk is gebleken, dat er in uiterste inheemsche kringen allerlei plannen werden beraamd, welke in 1930 door een krachtdadige actie verwezenlijkt hadden moeten worden. Dit jaartal trachtte men destijds zeer suggestief in de hoofden der bevolking vast te leggen, ten einde haar vertrouwd te maken met een bepaalden datum. Van dit alles is niets terechtgekomen, om de eenvoudige reden, dat „de bevolking" voor het grootste gedeelte volkomen onverschillig voor een ander deel eer vijandig dan welgezind staat tegenover de luidruchtige actie van de haar misleidende heethoofdige „leiders". Tusschen deze heeren en hun publiek bestaat een numerieke verhouding waarvan de onbenullige waarde door vele beoordeelaars nog onvoldoende wordt beseft ofschoon er in het afgeloopen jaar meer dan eens het licht op is gevallen. De P.N.I. zaak, welke eerst in de laatste maand van dit jaar tot een einde werd gebracht met de bestraffing van een viertal schuldigen, van wie overtuigend was gebleken, dat zij een aanslag op het rechtmatig gezag hadden beraamd, kan zelfs de meest toegewijde Europeesche „sloopers van den staat", die overigens, voorzoover zij in gouvernementsdienst zijn, door de regeering bij de opening van den Volksraad, welverdiend waren afgestraft, geen voldoende munt voor hernieuwde politieke actie onder bepaalde inheemsche groepen opleveren. In het begin van het jaar was ingesteld de commissie voor de herziening van de art. 153 bis en ter en 161 van het W. v. S. in verband met de nieuwe bepalingen tegen revolutionnaire woelingen. De commissie moest uitgaan van „de noodzakelijkheid om ter handhaving van orde en gezag, alsmede in het belang van het functionneeren der maatschappelijke huishouding, elke daarmee onvereenigbare politieke en economische actie te weren".

Een belangrijke wijziging in de groepeering van actieve politieke groepen, zoowel in de inlandsche als Europeesche samenleving bracht dit jaar niet. De Vaderlandsche Club breidde zich snel uit. Te Batavia werd nog opgericht, toen de actie der P.N.I. steeds zwakker werd, de Partij Rajat Indonesia, waarvan leider werd de journalist Tabrani. Deze partij wil, zonder coöperatief karakter, de onafhankelijkheid van Ned.-Indië langs wettelijke wegen bereiken. Een inlandsche partij of vereeniging, beoogende de inland-

INST. SANDERS 47 SPUI 47 TELEF. 10602 DEN HAAG
In 26 LESUREN garandeeren wij U het vlot spreken, verstaan en schrijven van iedere taal. Ruim 1000 Dankbetuigingen van H.H. Verloigangers dagelijks ter inzage
5344

VAN MARLE EN BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN

Op aanvrage wordt Catalogus toegezonden

5551

sche volkeren van den Archipel economisch meer weerbaar te maken, zag ook in dit jaar niet het levenslicht. Ook het „Koloniaal Congres" der S. D. A. P., dat in Februari van dit jaar te Utrecht werd gehouden, hield zich met deze primaire aangelegenheid niet bezig.

Na het bezoek van den heer Hillen aan Boven-Digoel is in de beteekenis en in den omvang dezer strafkolonie geleidelijk verandering gekomen. Nadat nu en dan kleine groepjes geïnterneerden uit Boven-Digoel naar hun geboorteplaatsen waren teruggezonden, is in de laatste weken van dit jaar vergunning tot terugkeer verleend aan meer dan 200 geïnterneerden, overeenkomstig de voorstellen in het rapport Hillen. Het aantal te Digoel aanwezigen is reeds gedaald beneden de duizend. De overgeblevenen zijn vrij om landbouwwerk te doen of anderen arbeid. Er bestaat uitzicht op nog verdere terugzendingen in de naaste toekomst. Alleen de zoogenaamde onverzoenlijken blijven uitgesloten, waarmede in Volksraad en Kamer voor zekere woordvoerders aantrekkelijke stof ter bespreking is komen te vervallen. Dat er economische vraagstukken zijn, met de oplossing waarvan de bevolking gelukkiger gemaakt kan worden dan met die van zoogezegde politieke problemen, is intusschen den heeren nog niet ingevallen.

Het jaaroverzicht van den economischen toestand moet kort en somber zijn. Over de groote werkeloosheid in de cultures en in den handel hadden wij het reeds in den aanvang van deze kroniek. Het personeel-ontslag bij de B.P.M., de vele ontslagen door de directies van cultuur-ondernemingen, hebben onder tal van nijvere koloniale werkers een geest van moedeloosheid verwekt, die, als een besmette stof, in breede kringen doorwerkt.

Het abnormale droge moessonverloop van 1929 verhoogde de moeilijkheden nog. Op den geheelen landbouw heeft dit een slechten invloed gehad. De koffiebloei slaagde matig op vele Oost-Java ondernemingen en het suikerriet in Midden- en Oost-Java bleef ver onder de maat. Ook de inlandsche landbouw kreeg zware slagen; de hoofdrijstaanplant voor dit jaar moest noodgedwongen 1 à 2 maanden te laat in den grond worden gebracht.

De toestand in de suikerindustrie, in die belangrijkste industrie, „waarop Java drijft" werd in den loop van dit jaar zeer ernstig en hij laat zich thans ernstiger dan ooit aanzien, nu de suikerconferentie te Brussel enkele weken geleden is vastgeloopen en een ernstig conflict schijnt uitgebroken te zijn in de organisatie der Java-suikerproducenten.

De Java-thee-producenten besloten tot restrictie, de rubbercultuur maakt ook nog steeds zeer zware tijden door en zag zich in haar verwachtingen voor een betere toekomst door den plotselingen dood van den heer Marinus, die als gedelegeerde der Nederlandsche eigenaren van rubberondernemingen in Indië met de regeering had onderhandeld, opnieuw voor moeilijkheden geplaatst. De scherpe benzine-oorlog, welke in de eerste helft van dit jaar in Indië werd gevoerd, maakte de toen reeds algemeen gedrukte stemming niet beter. Het feit, dat het Nederlandsch fabrikaat in de laatste jaren in Nederl.-Indië veel terrein verloren heeft, bracht er toe in het jaarbeursgebouw te Utrecht een demonstratie te geven van artikelen welke door het buitenland in Indië worden geïmporteerd en de Nederlandsche Industrie op dit punt voor te lichten. Over de practische resultaten van deze demonstratie schijnt men in zakenkringen sceptisch gestemd te zijn. Ook op dit punt bestaat nog weinig uitzicht op verbetering van den toestand. Alleen eenige zendingen Westlandsche druiven werden dit jaar als „Nederlandsch fabrikaat" voor het eerst in Indië met warmte ontvangen.

Waar over de geheele economische linie de toestand kritiek of bedenkelijk is en waar bovendien de toestand van 's lands financiën, zooals uit de jongste begrootingscijfers is gebleken, allesbehalve rooskleurig is, mag van de regeering verwacht worden, dat zij al het mogelijke zal doen om de bedrijven in hun pogen tot herstel en verderen uitbouw zoo min mogelijk moeilijkheden in den weg te leggen. Mr. L. Einthoven bezocht dit voorjaar in opdracht van de Indische regeering ons land om met den minister de inkrimping van de poenale sanctie te bespreken. Ook bereikte dit jaar een ontwerp voor een nieuwe Koelieordonnantie den Volksraad, waarvan de voornaamste bepalingen zijn, vaststelling van percentages vrije arbeiders, waarvan dispensatie mogelijk; herziening om de 5 jaar; looncontrole door de arbeidsinspectie en verplichte registratie van geëmigreerde vrije arbeiders.

***

Hoezeer dit Jaaroverzicht door een duisteren drang der gebeurtenissen ook in mineur moet worden gesteld, al hebben wij dan ook voor de lichtpunten die er zijn, een open oog gehad, de toon mag heel wat opgewekter zijn, wanneer wij de gebeurtenissen nagaan welke in dit levensjaar van onze Vereeniging voor onze organisatie onder haar fiere en alleszeggende kernspreuk van directe beteekenis zijn geweest.

In het komende jaarverslag van den algemeenen secretaris zal daar uiteraard nader bij worden stilgestaan, maar enkele evenementen kunnen in dit overzicht toch niet onbesproken blijven. Dan dient in de eerste plaats genoemd te worden het uitnemend geslaagde congres van „Oost en West" op 28 en 29 Juni van dit jaar te Bergen op Zoom gehouden, van vereenigingsstandpunt van belang, maar niet minder van beteekenis door dien in ons land „beneden den Moerdijk" zeer velen voor de eerste maal in aanraking kwamen met een vorm van koloniale propaganda, welke wij niet aarzelen van de beste soort te noemen. De „Indië-editie" welke het dagblad „De Avondster" bij deze gelegenheid liet verschijnen heeft ongetwijfeld bij velen belangstelling voor onze overzeesche gewesten gewekt en de bloei der afdeeling Bergen-op-Zoom toont aan dat het daar uitgestrooide zaad in vruchtbaren grond is ontkiemd. De verwachting, dat naast Breda en Bergen-op-Zoom nieuwe afdeelingen in het Zuiden des lands zullen worden opgericht, moge in het komende jaar in vervulling gaan.

Twee nieuwe afdeelingen kwamen in dit afgeloopen jaar tot stand, ziedaar gebeurtenissen, welke eveneens een opgewekten toon rechtvaardigen. In Curaçao werd de eerste overzeesche afdeeling opgericht, de 17de in de rij der vereeniging. De loffelijke volharding van dr. Polvliet werd in de maanden na de oprichting schitterend beloond, toen het ledental der afdeeling voortdurend, en snel, in aantal toenam. De tweede nieuwe afdeeling van dit jaar, de afdeeling 't Gooi, was enkele maanden voor de Curaçaosche tot stand gekomen. Dankbaar moet thans op den Oudejaarsavond worden herdacht het moeilijke werk door de toegewijde oprichters volbracht, zooals ook talloozen in Nederland en Indië gevoelens van hartelijke waardeering zullen laten uitgaan naar die mannen en vrouwen die in dit afgeloopen jaar rusteloos in de weer zijn geweest om de groote Minahassa-loterij te doen slagen. De Minahassers zullen bedenken, dat de druk der tijden het bijeenbrengen van het benoodigde kapitaal voor het geschenk van het Nederlandsche volk als belooning voor hun trouw remmend heeft moeten werken. Aan liefde, geestdrift en toewijding heeft het niet ontbroken.

De klokken van het oude jaar luiden en zij die door den Dood werden opgeroepen, komen uit den nevel der vergane dagen naar voren. Zij werden niet vergeten, want geen dag van het jaar verging zonder het spoor van hun arbeid. Zij hebben allen, ieder op eigen gebied, gewerkt voor het gemeenschappelijk welzijn van Nederland en Indië en al zegt men, dat het „koloniale geheugen" kort is, wat zij tot stand hebben gebracht, is onmisbaar gebleken bij den opbouw van het groote koloniale werk, waarvoor het Nederlandsche volk is gesteld. Op 24 Februari van dit jaar overleed generaal G. C. E. van Daalen, oud-commandant van het leger in Ned.-Indië. Begin Mei werd met den heer L. C. Westenenk, een onzer groote koloniale figuren opgeroepen, van wiens zegenrijken arbeid in de tropen heel veel bewaard is gebleven. Tegen het einde van diezelfde maand kwam uit Indië de tijding van het onverwacht overlijden van den heer J. D. Marinus, den bekenden oud-Deliplanter. Hij werd weggerukt midden in zijn werk, nog vóór hij de vruchten plukken mocht van zijn weder met zoo groot optimisme opgezet plan van samenwerking van den Inlander met de Europeesche concerns om tot restrictie van de rubberproductie te geraken.

Ook voor de vereeniging was zijn verscheiden een groot verlies, daar hij tot de mede-oprichters van de afdeeling het Gooi behoorde en men van zijn energie, na terugkeer in het vaderland, nog veel goeds had verwacht. In dezelfde maand Mei overleed mejuffrouw J. van der Schuyt, die vele jaren zitting had in het hoofdbestuur; tot haar dood toe was zij een der vereeniging hartelijk toegedaan lid. Met ontroering werd ook door velen, niet in het minst in Indië, waar hij zoovele jaren de geneeskundige practijk had uitgeoefend, de tijding van het overlijden van dr. L. J. Crooy vernomen. De Mij. Nederland en haar passagiers leden dit jaar

HOTEL DES DEUX VILLES
BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE
Telefoon 15950, Telegram adres TWEESTEDEN
Kamers met stroomend water en privé-bad

RESTAURANT DES DEUX VILLES
Groote Zalen en Salons voor
Collations - Diners - Recepties
— Diner Concert — 5104

NEDERLANDSCH INSTITUUT
voor Prânische, psychische en methaphysische therapie.
Directeur: **JOHAN BORGMAN.**
Behandeling met kleurenlicht, hoogtezon, diathermie, massage, electr. bestraling. — Kruidenbehandeling.
— Raadgevingen ook schriftelijk — 5463
Internationaal Bureau voor occulte levens-adviezen.
Spreekuur 's Zaterdagsmorgens van 9 - 12 uur of volgens afspraak Prinsengracht 1009, Amsterdam. Tel. 34526.

Waarschuwing.
ƒ 5.— Permanent Waving ƒ 5.—
Aan alle Dames! Wij alleen garandeeren U 8 maanden.
Geen amoniakbehandeling, maar OLIE.
Systeem niet te verwarren. Wereldberoemd. Gallia Parijs.
Dat alles voor ƒ 5.—. Vele dankbetuigingen ter inzage.
Hoofdkantoor 27 Rue de Madeleine, Brussel.
Agentschap voor Nederland: 5580
Kapsalon A. SMOLDERS, 42 Parkweg, Voorburg.
Halte Blauwe Tram. Tel. 78-98. Tijdige bespreking.

een groot verlies door het overlijden van den heer J. M. Hosang, de steeds hulpvaardige en hoogst bekwame agent dier Mij. te Genua.

Anderen is het in het afgeloopen jaar gegeven geweest de in ruime mate geschonken blijken van hartelijke waardeering in ontvangst te mogen nemen voor hun in een lang en nuttig besteed leven verrichten kolonialen arbeid. Onze trouwe medewerker aan het Kol. Weekblad, de heer dr. H. D. Benjamins, die jaren lang de rubriek „Suriname" op uitnemende wijze heeft verzorgd en nòg verzorgt, herdacht 25 Februari z'n 80sten geboortedag. In April van dit jaar heeft de heer L. A. Bakhuis te 's Gravenhage, die zich op velerlei gebied verdienstelijk heeft gemaakt, zijn vijf-en-zeventigsten verjaardag gevierd. Aan vele hartelijke blijken van belangstelling heeft het hem op dien dag niet ontbroken. Hoe kon het anders! In zijn lang en werkzaam leven heeft de heer Bakhuis zich tal van vrienden gemaakt, die met groote erkentelijkheid en bewondering blijven gedenken al het vele dat hij in meer dan een halve eeuw tot stand heeft gebracht. Op deze plaats denken wij daarbij in de eerste plaats aan de vele goede diensten welke hij aan de Vereeniging heeft bewezen als bestuurslid van de Haagsche afdeeling van „Oost en West". Dat de 65ste verjaardag van „Pa van der Steur" in Magelang in Nederland en Indië aanleiding werd om ondubbelzinnig blijk te geven van de wijze waarop den nobelen arbeid van dezen onvermoeiden tuinman in den kolonialen hof wordt gewaardeerd, moge hier ook nog worden vastgesteld. In October moest afscheid genomen worden van den heer J. C. Hietink, gedelegeerde van de studie-commissie der vereen. „Oost en West", die aftrad als leider van het Tehuis. Ook zijn arbeid was zegenrijk in Indië en Nederland en de sporen ervan zullen in komende jaren nog vaak kunnen worden aangewezen.

Het Hoofdstuk „Mutaties" in deze jaar-geschiedenis is niet omvangrijk. Indië kreeg een nieuwen Vlootvoogd, maar in de Legerleiding kwam geen verandering. Van het Leger gesproken, mogen wij hier niet onvermeld laten het veertig-jarig jubileum van het roemrijke Korps Marechaussees en het eeuwfeest, in November, van verschillende bataljons van het Ned.-Indische Leger. Bij de viering van deze jubilea zij dankbaar geconstateerd, dat de burgerij daarin een groot aandeel heeft gehad, een bewijs, dat men in Indië is gaan beseffen, wat het leger er waard is, niet alleen als Gezagsapparaat. Bij de jongste Merapi-ramp heeft ook het leger wederom schitterende diensten bewezen. De slachtoffers der Merapi-ramp — de eenige groote natuurramp welke Indië dit jaar trof — worden hier met weemoed herdacht.

Van de mutaties in de hoogste en lagere rangen van dit jaar mogen er hier enkele worden gereleveerd. De president van het Hoog Gerechtshof van Ned. Indië, mr. J. Th. Goossen, ging met pen-

sioen. Tot directeur van het Departement van Onderwijs en Eeredienst werd benoemd prof. dr. B. J. O. Schriecke. In den Raad van Ned. Indië werd als edeleer opgenomen de heer L. N. van Sandick, gouverneur van Sumatra's Oostkust, in welke functie hij werd opgevolgd door den heer H. E. K. Ezerman. Prof. mr. A. H. M. J. van Kan, zag zich in dit jaar eveneens tot edeleer geroepen. De heer P. J. van Gulik ging in de afgeloopen periode heen als gouverneur van Midden-Java.

In de Besturen der groote landbouworganisaties hadden in 1930 ook enkele belangrijke mutaties plaats. De „Beniso" verloor in mr. J. H. van Hasselt, die na een smartelijk ziekbed overleed, een voorzitter van algemeen erkende bekwaamheden. Hij werd opgevolgd door mr. Jongejan. Mr. J. Luyten droeg op 12 September het voorzitterschap van de Vorstenlandsche Landbouwvereeniging over aan jhr. mr. C. H. V. de Villeneuve en nam op 14 September het voorzitterschap van het Alg. Syndicaat van Suikerfabrikanten over van mr. H. Jelgerhuis Swildens, die repatrieerde. Tot voorzitter van het Landbouwsyndicaat zag mr. G. Hart zich in dit jaar benoemd.

In de leiding der groote Indische gemeenten kwam in 1930 geen verandering. Gereleveerd dient te worden het 25-jarig bestaansfeest van de gemeente Batavia.

In Nederland werd ook dit jaar weer aan verschillende universiteiten een „Indische week" gehouden. Met groote voldoening mag worden vastgesteld, dat in de academische kringen van ons land een steeds toenemende belangstelling, waarvan de beteekenis moeilijk onderschat kan worden, voor de beide Indiën aan den dag wordt gelegd. Het ideeële streven van een vereeniging als „Oost en West" ondervindt hiervan zeer zeker een gunstigen invloed. Herinnert mag in dit verband worden aan het optreden van prof. J. H. Boeke als hoogleeraar in de tropische-koloniale staathuishoudkunde aan de Leidsche Universiteit in het begin van dit jaar.

Deze, laten wij mogen zeggen, „academische opleving" op koloniaal gebied, ook de Ind. faculteit in Utrecht nam dit jaar in bloei toe, samen met de door kenners en vrienden van Indië gevoerde koloniale propaganda door het houden van lezingen, het organiseeren van en deelnemen aan tentoonstellingen, de vruchtdragende arbeid van het Koloniaal Instituut en van het Indisch Genootschap moge hier in het bijzonder worden herdacht, wordt niet luidruchtig geafficheerd, maar werkt in stilte door en verinnigt geleidelijk aan den band tusschen Nederland en Indië. Deze arbeid is honderdmaal zegenrijker voor de volkeren van het moederland en overzee, dan het resultaat der vetgedrukte koloniale paragrafen op het program van een dozijn of meer aan den weg timmerende politieke partijen. Daarom willen wij dit jaaroverzicht van Nederl.-Oost-Indië besluiten met nog eens naar voren te brengen de blijmoedig te aanvaarden lichtzijde van de economische depressie van dit jaar, die zoovele zoogezegde „koloniale problemen" te niet deed gaan en voor het directe welzijn van het land de besten van ons volk in de eerste gelederen bracht.

De economische welstand van Curaçao in het afgeloopen jaar kan, in vergelijking met dien van Ned.-Oost-Indië, ondanks de wereld-malaise, betrekkelijk gunstig worden genoemd. De werkgelegenheid — op Curaçao — bleef ruim, maar aan den anderen kant gingen velen, als gevolg van den hoogen levensstandaard, voor zoover men van een vast inkomen moest bestaan, onder zorgen gebukt. De verbinding van Bonaire en St. Martin met Curaçao heeft ook op deze eilanden de welvaartskansen verhoogd.

Over den overval, over de nationale ramp van 8 Juni 1929, praten wij op dezen Oudejaarsavond maar liever niet meer, ofschoon wij natuurlijk „het proces Borren" niet stilzwijgend kunnen voorbijgaan. Laten wij eerst in herinnering mogen brengen, dat in Februari van dit jaar de nieuwe Gouverneur, de heer Van Slobbe, in Willemstad aankwam en dat men tot op heden over zijn beleid tevreden is. Wat bij het proces Borren over den toestand voor en tijdens den overval bekend is geworden, is terecht „ontstellend" en „verbijsterend" genoemd. Door vele aanzienlijke Curaçaonaren en ook door velen hier te lande werd een gratierequest voor kapitein Borren ingediend. Het antwoord daarop werd in dit jaar niet vernomen.

De strijdvraag of Curaçao burger- of militaire-politie moet hebben, kwam nog niet tot een oplossing. Men schijnt zich in Curacao ietwat blind te staren op het *burger* en *militair*. Intusschen zijn weer kort voor het einde van dit jaar dertig bij het depot der politietroepen te Nieuwersluis opgeleide militairen naar Curaçao vertrokken, om daar dienst te gaan doen bij de politie. Evenals reeds bij vorige opleidingen is geschied, zijn ook deze militairen onderwezen in Papiamentsch en Spaansch.

Een gelijk aantal eveneens opgeleid te Nieuwersluis, volgde op 26 December zijn bestemming naar Curaçao. Thans volgen nog twaalf brigadiers van diezelfde opleiding een aanvullingscursus bij de rivierpolitie te Rotterdam, dezen zijn bestemd voor den dienst bij de havenpolitie op Curaçao.

Wie de Schoen past trekt hem aan........ in Bronkhorst goedkoopste Schoenenmagazijnen
Vlamingstraat 35
Den Haag 5581
Bruine Boxcalf Dames molières met fantasie inzet. 4.48
Dames zwarte en bruine lakmolières met cubahak (extra aanbieding) 5.75
Dames lakriemschoentjes met slangenleer en Fransche hak . . . 5.25
Zwarte Boxcalf Jongens molières vanaf 2.95
Bruine Boxcalf Jongens molières vanaf 3.45
ALLES GEGARANDEERD
Gedempte Gracht 3 - Theresiastraat 93 - Paul Krugerlaan 15 - Frederik Hendriklaan 234

Op 23 November heeft gouverneur Slobbe het door de burgerij te Willemstad opgerichte monument onthuld ter herinnering aan de gevallenen bij den overval van Urbina.

De wijze waarop „Curaçao" dit jaar bij „Koloniën" in de Tweede Kamer werd behandeld, was wel zeer teleurstellend. Een belangrijk onderwerp als dat van het fatale stelsel der „bestuursgemachtigden" in den Kolonialen Raad, een stelsel, dat uit den tijd is, kwam niet naar voren. En als straks weer een „Nieuwjaarsrede" door den voorzitter der Amsterdamsche Kamer van Koophandel moet worden uitgesproken, zal, evenals een jaar geleden, den treurigen toestand der Bovenwindsche eilanden moeten worden geconstateerd. Het optreden van den nieuwen gouverneur opent echter voor het volgende jaar in dit opzicht gunstiger perspectieven.

In de olie-installaties van de Petroleum Industrie Mij. te Willemstad had Zaterdag, 6 Sept., een ontzettende ontploffing plaats, waardoor zeven personen op slag werden gedood. Drie personen werden zwaar gewond opgenomen en twintig anderen liepen lichte verwondingen op. Onder de dooden en gewonden bevond zich geen Hollandsch personeel van de maatschappij. Overigens bleef ook Curaçao dit jaar voor rampen van eenigen omvang gespaard.

Mannen als monseigneur Vuylsteke, de „bisschop van Curaçao", die in Augustus te Willemstad overleed en J. H. Perret Gentil, die in November op Curaçao door den dood werd opgeroepen, worden hier bij het scheiden van het jaar met dankbare gevoelens voor hun bijzonderen arbeid in het belang der kolonie herdacht.

Suriname wacht ook bij deze wisseling des jaars nog altijd op de „nationale daad", welke het uit zijn verval kan opheffen. Geschreven over de kolonie werd er in het jaar, dat voorbijging, genoeg, gedaan voor de kolonie echter bitter weinig. De economische positie van het gewest, de financieele vooruitzichten blijven ongunstig. In het belang van de economische ontwikkeling van Suriname werd ook in dit jaar vrijwel niets bereikt.

Waar nu al geruimen tijd achtereen een belangrijk deel van de gewone uitgaven voor Suriname door den Nederlandschen belastingbetaler moet worden opgebracht en niettemin het welvaartspeil van de bevolking laag blijft, terwijl de Ned. regeering niet bereid of niet in staat is Suriname uit zijn verval op te heffen en het Nederlandsche noch het Nederl.-Indische particuliere kapitaal neiging toont deze taak van het gouvernement over te nemen, vroegen sommige leden in het jongste Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over de Surinaamsche begrooting, zich af, of het voor beide partijen niet het beste zou zijn, wanneer Suriname niet langer één gebiedsdeel van het Nederlandsche rijk vormde. Misschien zou door tusschenkomst van den Volkenbond, kunnen worden gezocht naar een mogendheid of een combinatie van mogendheden, die de zorg voor Suriname op zich zou willen nemen, totdat dit gewest op eigen beenen kan staan. De bevolking behoort een kans te krijgen tot een beter levenspeil te geraken.....

De kortzichtigheid der hier bedoelde Kamerleden, ook dit jaar weer gebleken, dient in dit overzicht te worden gereleveerd. Nemen wij Curaçao ten voorbeeld Dit eiland, hetwelk velen nog slechts luttele jaren geleden aan Amerika wilden verkoopen, is thans een rijk gebiedsdeel, dat elken steun van het moederland kan ontberen en dagelijks in zijn haven meer groote zeeschepen telt dan Amsterdam (26 tegen 34). Ziet, dat is toch iets, wat te denken geeft, schreef mr. J. H. Heslinga, oud gouvern. secretaris van Suriname nog zeer onlangs in een serie voortreffelijke artikelen over Suriname in het „Soer. Handelsblad."

Kan het met het arme Suriname ook niet eenmaal zoo gaan? Voorspellen kan men niets. Maar wèl geeft zoo'n voorbeeld aan, hoe voorzichtig men moet zijn, niet voorbarig ten aanzien van een land de conclusie te trekken: „Het wordt toch nooit iets, laten we er ons dus zoo spoedig mogelijk van ontdoen."

Wanneer men eenmaal het gebied zou hebben verkocht, kan het best zijn dat men later groote spijt zal gaan voelen. En dan is het: Berouw komt na de zonde.

Men behoeft dan niet te denken, het gebied ooit weer terug te krijgen. Trouwens, maken zij, die de verkoopsleuze aanheffen zich wel genoegzaam duidelijk, welk een indruk het schacheren met een Kolonie zou maken? Zeer terecht zou het buitenland daar verontwaardigd over zijn en met zeer veel grond zouden nationalistische en extremistische elementen in de overige gebiedsdeelen gaan aanvoeren: Aan de leuze de koloniën ter wille der koloniën zelve en de daarwonende inheemschen te besturen, zit toch blijkbaar wel een luchtje.

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA
GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291
KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

Verlofgangers!
Bij uw vestiging in den haag zoekt gij voor uw kinderen natuurlijk een school voor
handels- en kantooropleiding.
de eenige daarvoor aangewezen scholen zijn de sinds dertig jaar bestaande 5537
haniascholen
a. regentesselaan 325-327. tel. 32456
c. laan van meerdervoort 870. tel. 39451
spreekuur: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 9.30-11-30, van 1.30-3.30 en van 7-9 uur.

ELEGANT DANSEN
leert U in enkele privé lessen bij:
BRONMEIJERS Dansinstituut
Lange Poten 25 A, Den Haag - Tel. 15550
Spreekuren van 2—6 en 8—10 uur
5587

Hoewel in Nederlandsche regeeringskringen beslist zelfs geen moment aan een dergelijken verkoop gedacht wordt, is het propageeren ervan op zichzelf reeds een gevaar, een gevaar, dat des te grooter wordt, wanneer die propaganda tot stembusleuze verheven wordt, gelijk reeds eenmaal geschiedde. Dit mogen wij op dezen Oudejaarsavond, al zijn de tijden gedrukt, wel eens ernstig onder de oogen zien.

De reis van gouverneur Rutgers dit jaar naar Nederland, heeft resultaten gehad, die het nieuwe jaar met ietwat hoopvollere verwachtingen doen ingaan. „Als geheel heeft de boodschap, waarmede de gouverneur is teruggekeerd naar Suriname, onze verwachtingen overtroffen," schreef „De West" van 13 November j.l. Zulk een opwekkend woord werd in lang niet vernomen. Wij brengen het bij het scheiden van het jaar met voldoening in herinnering. Dat de gouverneur, bij zijn terugkeer in Paramaribo, gezwegen heeft over de waterleiding en over het petroleumonderzoek, is intusschen wel een teleurstelling geweest. Een directe snelverbinding met Curaçao, bij wijze van proef, is in vooruitzicht gesteld. Gereleveerd moet verder ook worden het volharderd streven, dat in den loop van dit jaar viel waar te nemen, van het Nationaal verbond tot kolonisatiebevordering van Suriname en andere Nederl. gewesten, dat o.m. de ananasteelt en de boschexploitatie, met medewerking van Nedersche houthandelaren, krachtig ter hand wil nemen.

De heer Rutgers bleek ten slotte over den economischen en financieelen toestand van Suriname en de verwachtingen voor het komende jaar niet pessimistisch gestemd. Hoewel de suiker en de koffie nog lijden onder de algemeene malaise, schijnt Suriname de slechtste jaren al in 1928 en 1929 gehad te hebben. De balata is er weer bovenop en levert weer winst op. Ook met de bauxiet gaat het wel. Ook wat 's lands financiën betreft zal 1930 niet slechter zijn dan 1929: de winstbelasting vormt slechts een klein deel van de inkomsten, die voornamelijk uit de invoerrechten gevonden worden. Doordat de planters en industrieelen hun bedrijven op gang houden, zijn deze nagenoeg niet verminderd.

Veel vertrouwen heeft de heer Rutgers, bleek ons uit een persgesprek, dat hij met de „Telegraaf" had, in den steeds vooruitgaanden kleinen landbouw, die voornamelijk door Javanen en Britsch-Indiërs wordt uitgeoefend. Dit jaar heeft men al een klein-kwantum rijst kunnen uitvoeren en de gouverneur twijfelt er niet aan, dat de uitvoer van

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a 5069

landbouwproducten in de toekomst belangrijk zal vermeerderen.

Men ziet, dat, afgaande op 's heeren Rutgers verklaringen ,de toekomst van Suriname bij deze wisseling van het jaar inderdaad wel met hoopvolle verwachting mag worden tegemoet gegaan.

Het plan van een vliegtocht naar de West werd ook dit jaar, door gebrek aan fondsen, niet verwezenlijkt. Intusschen kwam reeds menige vliegmachine in Paramaribo aan. In den zomer van dit jaar streek zelfs een illuster wetenschappelijk gezelschap met een vliegtuig van de Nyrba Line in Suriname neer om er gedurende eenige weken verkenningen te doen. Dit gezelschap had tot doel een fotografische en aardrijkskundige verkenning van West-Indië en de Oostkust van Zuid-Amerika. Ook de Amerikaansche hoogleeraar Morton Kahir, die reeds eerder in de West was, bezocht dit jaar Suriname.

Aan wetenschappelijke belangstelling heeft het Suriname dus ook dit jaar weer niet ontbroken. Wat nog wèl ontbreekt, is de belangstelling voor dit gewest met zijn vele mogelijkheden, van het Nederlandsche volk, en van het Nederlandsche kapitaal. Helaas bracht het jaar dat voorbijging, hierin slechts weinig verandering.

Het oude jaar heeft afgedaan, het nieuwe eischt ons op. Eendrachtig, in het sterkend besef van de macht en invloed onzer dertigjarige Vereeniging, zal er naar worden gestreefd ook in het nieuwe jaar nuttig werkzaam te zijn in het belang der koloniale zaak die allen van „Oost en West" zoo na aan het hart ligt. Moge het voor de Vereeniging, haar afdeelingen, voor het orgaan en zijn staf van hooggewaardeerde medewerkers en voor alle lezers en lezeressen een voorspoedig jaar zijn. Nederland is nog lang niet aan het einde van zijn grootsche taak. Dus blijft op ons allen rusten de plicht mede te werken, naar kracht en vermogen, aan de cultureele en economische ontwikkeling der gewesten over zee met de innige overtuiging, dat voor de Indiën en Nederland alleen in krachtig Rijksverband de jaren rijk aan zegen kunnen zijn.

Van Week tot Week.

Van Zondag 21 tot Zaterdag 27 December 1930.

Het Hamburgsch Tropeninstituut heeft uit Medan bericht ontvangen, dat de Hamburgsche hoogleeraar, prof. dr. Werner Borchardt, bij de plotselinge uitbarsting van de Merapi op Sumatra, is omgekomen. Prof. Borchardt was met klimatologische onderzoekingen bezig. De buitenlandsche berichten, dat de Duitsche geleerde een der slachtoffers zou zijn van de uitbarsting van de Merapi op Java, zijn onjuist.

Prof. Borchardt vertrok ongeveer 14 dagen geleden, geen acht slaande op de waarschuwing van de autoriteiten, op een expeditie naar den krater van den vulkaan *Merapi, op de Westkust van Sumatra* (dus niet de vulkaan Merapi in Midden-Java), sinds welken datum hij vermist wordt.

De militaire patrouilles, welke naar hem zochten, zijn na verscheidene dagen van vruchteloos zoeken teruggekeerd. De inlandsche gids, die Borchardt vergezelde, is bloedend gewond teruggekeerd. Hij verklaart gevlucht te zijn nadat hij een kleine uitbarsting van den vulkaan had meegemaakt.

Thans wordt gevreesd, dat prof. Borchardt slachtoffer is van deze uitbarsting.

Op het veld van eer en toewijding gevallen, brengen wij Prof. Borchardt eerbiedig een eere-saluut.

FLATS

IN HET FLATGEBOUW

BREITNERLAAN TE 's-GRAVENHAGE

nabij den Benoordenhoutscheweg. Tennisbaan, oefengolfbaan, 3000 M2. tuin, daktuin met overdekt terras en tochtvrije serre, autoboxen, centrale verwarming, telefoon, warm en koud water, complete badinstallaties, vaste waschtafels, koelinstallatie en complete keukenbetimmering in elke flatwoning, naadlooze vloerbedekkingen, centrale eetzaal, centrale keuken, 3 liften en alle luxe en comfort die in een **moderne flat** verwacht mogen worden. **Nog flats in prijzen v.a. f1350,—.** Indeeling der flats naar keuze der huurders. 5577

Inlichtingen en prospecti ten kantore der N.V.:

FLUWEELEN BURGWAL 12, TELEFOON 13087,

van 3 tot 5.30 uur iederen werkdag behalve Zaterdags.

In antwoord op een schriftelijke vraag van het Volksraadslid Stokvis heeft de regeering meegedeeld, dat zij het, in verband met het reeds aangekondigd voornemen der regeering om het Digoel-rapport op een nader te bepalen dag in bespreking te nemen, prematuur acht om thans op de gestelde vraag afzonderlijk bescheid te geven. De bespreking zal worden bijgewoond door een gemachtigde der regeering om desgewenscht namens haar inlichtingen te geven.

De vier leiders van de Partei Nasionaal Indonesia, beschuldigd van: 1e. deelneming aan een vereeniging, welke ten doel heeft het verwekken van revolutie, en 2e. opruiing tegen de Regeering, zijn door den Landraad schuldig verklaard aan overtreding van art. 169, 108, 109, 110 en 171 van het Wetboek van Strafrecht en veroordeeld: Ir. Soekarno tot vier jaar gevangenisstraf, Gatot tot twee jaar, Maskoen tot 1 jaar en acht maanden en Soepriadinata tot 1 jaar en drie maanden, onder aftrek van den tijd in preventieve hechtenis doorgebracht.

Ir. Soekarno heeft appèl aangeteekend.

Uit door den minister van koloniën van den gouverneur-generaal ontvangen telegrafische berichten is gebleken, dat ter leniging van den nood in het door de uitbarsting van den Merapi geteisterde gebied belangrijke geldelijke steun onontbeerlijk is. Een dringend beroep wordt derhalve gedaan op de hulpvaardigheid van allen, die in het Moederland tot verzachting van de gevolgen van deze ramp willen medewerken. Na ontvangst van deze berichten heeft op het departement van koloniën een nadere bespreking plaats gevonden met de bedoeling, uit de van vele zijden spontaan getoonde neiging tot medewerking aan dit doel te komen tot de vorming van een comité, dat aan den arbeid om op ruime schaal bijdragen te verzamelen, leiding zal kunnen geven. Een voorloopige commissie heeft met instemming van den minister de taak op zich genomen, verschillende personen uit te noodigen in dit comité zitting te nemen, zoodat verwacht kan worden, dat binnen enkele dagen dit comité zich zal hebben geconstitueerd.

Woensdag 24 dezer heeft de gouverneur van Midden-Java een vliegtocht over het door de ramp getroffen gebied gemaakt en een bezoek gebracht aan de kampen waarin de vluchtelingen zijn ondergebracht en waar thans 24.000 personen verblijf houden.

De poging van de militairen en het bestuur om de twee dorpen Kenting en Kentong, die door de lahar geheel geïsoleerd waren, te bereiken, heeft succes gehad. Zij slaagden er in tot de dorpjes door te dringen en kwamen daar tot de ontdekking dat de bewoners nog voldoende van voedsel en drinkwater waren voorzien en zij zich niet bewust waren van het gevaar waarin zij verkeerden. Niettemin werden zij over het minst gevaarlijke deel van den laharstroom (waar de massa heet zand en modder was uitgevloeid tot een dun laagje en zoodoende was afgekoeld) naar veiliger oorden weggevoerd. Van een merkbare afkoeling van de laharmassa is nog geen sprake. De lahar rookt en dampt nog overal.

Berichtgeving hoofdzakelijk van Aneta en de N. R. Ct.

Handel — handel nu. Dat is de eenige manier om den tijd te benutten. Geen „Had ik maar", en „Als ik". Niet tobben over dingen, die toch niet te veranderen zijn, of over dingen, die wel zouden kunnen gebeuren. (Maandblad „Succes).

5590

PENSION KLEIN

NICOLAAS WITSENSTRAAT 21

AMSTERDAM Centrum stad

— Telefoon 36398 — 5611

Op alle slaapkamers koud en warm water.

Prima referentiën. Indische families reductie.

Tramlijnen: 4, 5, 6, 7, 10, 11, 15, 16, 19, 20, 24, 25.

Halten: FREDERIKSPLEIN en WETERINGSCHANS

5393

INGWERSEN & Co.

KEIZERSGRACHT 382 - AMSTERDAM.

Behandelen alle effectenzaken

Adviezen voor belegging

Levensverzekeringen 5479

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".

WAAROM??

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in **ongezellige, onvrije** en **meestal dure** gemeubileerde woningen, terwijl wij U **compleet naar Uw eigen smaak** en **billijk** installeeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor **tweederden** (2/3) van den koopprijs terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG

F. J. POT, Dir.

Hotel reserveering - Spoorbiljetten - Passage - 5620

Deskundige adviezen voor reizen door de geheele wereld

N.V. HOLLAND EXPRESS Cie.

Plaats 31, Den Haag - Tel. 17787

5604

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOL"
1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG
6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.
4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.
Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.
5546 De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

De publieke opinie in Britsch-Indië.

„Een *change of heart*" — heeft Gandhi zoo dikwijls uitgeroepen — „is, wat gij Britten noodig hebt in Uw verstandhouding tot ons Indiërs; uw geheele gezichtshoek is verkeerd, en dat ligt niet aan uw hersens, maar aan uw gevoel". Sedert eenigen tijd heeft een opmerkelijke *change of heart* in Br. Indië plaats gegrepen, maar niet zooals Gandhi bedoelde. Het geduld der Britten te Bombay is uitgeput geraakt, aan de lankmoedige lijdelijkheid is een einde gekomen; het Bestuur zal nu ook wel de middelen weten te vinden om weder de baas te worden. Naar het oordeel van *Jehaz—Wallah* in zijn „Brieven uit Britsch-Indië" (*Soer. Hbl.* 18/11) heeft *de publicke opinie* zonder eenigen twijfel tot de drastischer maatregelen der Br.-Indische Regeering bijgedragen; de Europeesche gemeenschap heeft zich geducht geroerd en heeft de Regeering duidelijk laten blijken, wat er in haar omging. Voor zoover haar opinie georganiseerd is in de *European Association*, heeft zij recht van spreken, daar zij niet onsympathiek staat tegenover een verdere vrijgeving van bevoegdheden van Engelschen aan Br.-Indiërs. De Europeaan in Br.-Indië realiseert, dat de ontwikkelde Indiër recht heeft op een stem in het bestuur des lands. Hij is bereid de conclusie te trekken, dat de Engelschman in de komende jaren nog veel op te offeren zal krijgen aan politieke vrijheden, aan débouché voor Engelsche ambtenaren in het Indische bestuurscorps, in handel en industrie. Hij verlangt echter, dat die verschuiving geleidelijk en in orde en rust zal plaatsvinden, en dat hij precies zal weten, waar en wanneer die verschuiving zal ophouden, zoodat hij weet, waar hij aan toe is. Hij verzet er zich tegen, dat alle handel en bedrijvigheid wordt lam gelegd en daardoor zijn eigen bronnen van welvaart, die ook bronnen van welvaart voor de Br.-Indische bevolking zijn, op abrupte wijze worden aangetast door een handvol agitatoren, die den chaos trachten te veroorzaken, ten einde in troebel water te kunnen visschen; de eerlijke nationalisten natuurlijk niet te na gesproken, waarvan er ook zeer velen zijn, die echter niet aan den weg timmeren. Tot de bewerking van de Europeesche publieke opinie heeft de Calcutta-afdeeling van de „European Association" zeer veel bijgedragen, al zijn op de vergaderingen van deze vereeniging ook enkele rare dingen gezegd. Dergelijke *wilde beweringen* neemt natuurlijk niemand au sérieuse, en zij doen aan de zaak geen goed. Voor zoover zij er op wijzen, hoe bij velen het geduld is opgeraakt, en hoe geprikkeld de Europeanen in Br.-Indië is geworden, zijn deze wilde uitingen echter wel eenige aandacht waard. Voor het overige is thans het publieke zwaartepunt niet meer in Br.-Indië, maar in Londen

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Suriname" (12 en 17/11) en „België en Nederland" (21/11), de *Java-Bode* over „Azië" (20, 21 en 24/11, H. Martin), „Stoken", (21/11), „Fransche Koloniale romans" (22/11), „Om den Pacific" (22, 24 en 25/11) en „Politieke beschouwingen", J. E. J. (25/11), het *Bat. Nwsbl.* over „Japan en Nederland" (20/11), *De Loc.* over „Genève" (17/11, blz. 7, Dr. Hagen) en „Bij de buren", in Indo-China (19/11, blz. 17), de *Deli Crt.* over „Het communisme bedreigt de Koloniën" (24/11) en „Br.-Indië's onderkoning" (25/11, Prof. mr. A. S. Oppenheim).

De positie der Vaderlandsche Club.

Naar aanleiding van de vergadering te *Semarang* van het hoofdbestuur der Vaderlandsche Club, neemt *De Loc.* (22/11 „Program") de positie dezer partij in beschouwing. De *Vaderlandsche Club*, die met het I. E. V. en eenige verwanten der meerderheid der Europeesche Volksraadsgroep zal vormen, kan, *weet zij verkeerden invloed niet scherp genoeg te weren*, mede schuldig worden aan onvrede en onbehagen en aan het voortbestaan der dwaling, als bestond tusschen de Inlandsche, de Chineesche en de Europeesche volksgroepen van Ned.-Indië een tegenstelling. Zij kan, weet zij zich te vormen tot de volwaardige vertegenwoordiging van het overwegend deel der Europeesche ingezetenen, zegenrijk en opbouwend werkzaam zijn — wel allereerst door te doen begrijpen, dat ongeacht alle verschillen *de belangen aller volksgroepen bij den vooruitgang van Ned.-Indië gemeenschappelijk zijn.* Men streve er doelbewust naar thans alles weg te nemen, wat de V. C. een kwaden naam bezorgde; hoe kwaad die naam werd kan men zoo in Indië als in Nederland waarnemen. In *Nederland* bestaat niet één partij, die zich voor haar Indisch beleid niet losmaakt van de V. C.; men ziet haar *te goeder trouw* aan voor de personificatie van botte reactie, baatzucht en kortzichtigheid. Tegenstanders zorgen wel, dat die indruk telkens wordt versterkt. In *Indië* heeft men het zoo ver gebracht, dat in den Volksraad soms het simpele feit, dat de V. C. ergens vóór spreekt, voor bepaalde leden genoegzame reden is om er tegen te stemmen. Men heeft — en natuurlijk hebben alweder de tegenstanders die meening behendig aangewakkerd — zelfs in zeer loyale en gematigde Inlandsche kringen bepaald angst om er op te worden aangezien, geen afkeer van de V. C. te hebben. Men heeft haar tot boeman gemaakt en de heer Stokvis (I. S. D. P.) stuurt daarmede zijn politieke kindertjes naar bed. Het is nodeloos andermaal de schuldvraag te stellen; zeker waren er fouten, zeker was er provocatie en onwelwillendheid. Maar de hoofdzaak is, dat hieraan thans een einde moet komen. Men verwacht van de V. C., als zij straks in den Volksraad komt, dat zij een oordeel, een gedragslijn, een welbewust beginsel kenbaar maakt over *groote vraagstukken, waarvoor Ned.-Indië gesteld is.* Over het financieel beleid, over de kapitaalspolitiek, over de vraag of in depressietijd niet juist productieve uitgaven voor overheidswerken noodig zijn, over de formatie der ambtelijke diensten, over de defensie, de arbeidswetten en het onderwijs. Maar men verwacht allereerst de *zekerheid:* dat de Vaderlandsche Club, verwerpende de onwaarachtige associatie welke bestond uit het samengaan in het knellend keurslijf van één partijverband, de noodzakelijkheid van samenwerking vooropstelt met *alle* landaarden en *alle* groepen die, ongeacht hun einddoel, met wettige middelen willen streven naar den economischen, den geestelijken en den staatkundigen vooruitgang van Ned.-Indië. Men verwacht, dat de V. C. zich niet verliezen zal in een woordenstrijd over dat „einddoel", omdat de vele decennia die voor ons liggen bestemd zijn voor een arbeid, die door de conceptie der doelstelling maar zeer ten deele wordt beïnvloed. Men verwacht, dat zij de scheidslijn slechts trekke tusschen „loyaal" en „deloyaal" en onder de laatste alleen hen begrijpt, die openlijk of heimelijk een machtsgreep overwegen dan wel wenschen. En dat zij met *alle* anderen tot samenwerking bereid is, met behoud en met eerbiediging van eigen inzicht, en dat zij dit door daden toont. Geschiedt dit niet en zou men aan den tweespong aarzelen, of in gebreke blijven telkens weer de „meeningen" te desavoueeren, die zich ten onrechte als inhaerent met de V. C.-inzichten aandienen, dan zou het beter zijn onverwijld te zorgen, dat deze partij niet als representatief voor de Europeesche samenleving worde beschouwd. Geschiedt dit wel, dan wacht den leiders der vereeniging een zware, maar dankbare en nuttige taak, en dan zullen zij waarlijk in ieder opzicht het belang van deze landen dienen. Men moet hen de kracht en de wijsheid toewenschen voor het kiezen van den weg, die voor heden en toekomst de juiste is.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (21/11 „De Vaderlandsche Club"), het *Soer. Hbl.* (22/11 „Voor een Nationaal Steuncomité", een actie der V. C.; 20/11, 2de bl. „In de kentering", betr. terugbrenging van 35 residenties op Java tot 19), *De Loc.* (18/11, blz. 19 „Mooi doen", betr. uitbreiding van het aantal niet-Nederlandsche raadszetels in gemeenteraden) en de *Deli Crt.* (28/11 „Cultuurraad en bestuurshervorming").

Nieuwe actie.

De ontwikkeling der *Inlandsche vakbeweging*, in het bijzonder in Java's Oosthoek, vraagt reeds sedert eenigen tijd de aandacht van de autoriteiten. Uit inlichtingen door de „*Tribune*" in Nederland gepubliceerd, blijkt die vakbeweging een afzonderlijk agendapunt te hebben uitgemaakt op het Congres der Roode Vak-internationale, en men heeft daar zelfs bepaalde besluiten genomen ten aanzien van „*Indonesië*". Sommigen zal de dwaze taal, waarin die besluiten worden aangekondigd, wellicht den indruk geven, dat men deze nieuwe belangstelling niet ernstig behoeft te nemen. Denzulken zullen goed doen — zoo waarschuwt het *Bat. Nwsbl.* (22/11) — te bedenken, dat deze brallende uitspraken tenslotte slechts een scherm zijn, waarachter belangrijke détails zijn verborgen. Men kan ervan opaan, dat het in *Moskou* niet aan „deskundig" advies van de Inheemsche afgevaardigden heeft ontbroken. Een gewaarschuwd man geldt voor twee! Waakzaamheid, die geen oogenblik verslapt, blijve voorschrift.

Het *Bat. Nwsbl.* vervolgt het verslag van „De P. N. I.-zaak" voor den Landraad (6 en 8/11), het *Soer. Hbl.* behandelt „De Digoel-interpellatie" in de Tweede Kamer (18 en 19/11) en geeft in haar artikel „De Digoelexodus" (17/11, 2de bl.) de Regeering ernstig in overweging ten opzichte van de voorgenomen liquidatie der interneeringen de meest mogelijke omzichtigheid en geleidelijkheid te betrachten.

Kina-misverstanden.

De geneeskrachtige eigenschappen van de kinine werden in de periode om en bij 1630 in *Zuid-Amerika* ontdekt; dat feit wil men in Amerika herdenken. Te St. Louis (Mussouri) wordt een Congres met tentoonstelling gehouden, tot welks bijwoning *dr. M. J. G. M. Kerbosch* is uitgenoodigd. Aan een medewerker van *De Loc.* (17/11, blz. 3) deelde dr. Kerbosch mede, dat hij deze gelegenheid hoopt te benutten om in Amerika de verkeerde begrippen omtrent onze z.g. „kinatrust" recht te zetten. *Ned.-Indië* heeft ongeveer 97 pCt. van de wereldproductie van kinabast in handen. In 1913 hebben de Ned.-Indische bastproducenten met de kininefabrikanten een „kina-overeenkomst" gesloten om te zorgen, dat een loonende kinacultuur mogelijk blijft. In welvarende landen is het niet van invloed voor den gewonen consument of de marktprijs van de kinine vijf gulden hooger of lager is. Geheel anders is de situatie ten aanzien van malariagebieden, waar de bevolking verarmd is; voor deze streken wordt de kinine zoo goedkoop mogelijk beschikbaar gesteld. In de laatste jaren zijn aan meerdere regeeringen aanbiedingen gedaan tegen buitengemeen lage prijzen, welke alléén mogelijk zijn door de tegenwoordige groote overproductie van kinabast: In Ned.-Indië is door tusschenkomt van de Bandoengsche Kininefabriek en détail-verkoop door het geheele land georganiseerd zoodat thans door middel van eenige duizenden Inlandsche wederverkoopers tot in de kleinste plaatsen kinine voor de Inlandsche bevolking verkrijgbaar is tegen één cent per tablet. Ook de Gouvernements-kina-onderneming te Tjinjiroean, met haar bijna 10 % der wereldproductie, de grootste van alle 130 kina-ondernemingen op Java, is lid der Organisatie van producenten. *Het is een groot belang, dat de kinacultuur een behoorlijk loonend bedrijf blijft.* Men zie eens naar landen als *Ceylon*, waar men de kinaplantsoenen heeft afgerooid en thee is gaan planten, omdat de cultuur van kina niet voldoende loonend meer was. Het zou zeker een ramp zijn voor alle landen, waar malaria heerscht, indien het met de Javakinacultuur denzelfden weg opging. Men zou nu kunnen zeggen: de productie van kinine moet door de regeering geschieden en het product moet gratis verstrekt worden. Dit zou echter alleen de lasten verplaatsen en de productie zeker niet goedkooper maken. Zoolang de wijze van productie in onze maatschappij nog niet geheel gewijzigd is, zullen kina en kinine in het gewone economisch bedrijf geproduceerd en bereid moeten worden.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (19/11, 3de bl. „Handel en Financiën"; 22/11, 3de bl. „Soer. Weekoverzicht" over „Producten" en „Effecten"; 18/11 „N.-I. Plantenbond"), te Bandoeng opgericht; 19/11, 2de bl. „Drie jaren kolonisatie" op de „Giesting"), de *Deli Crt.* (28/11 „Tariefpolitiek in de V. S.") en *De Sum. Post* (19/11 „De slachtoffers"; 24/11 „Noblesse obliga"; 28/11, 3de bl. „De werkloosheid in Oost-Java").

Herinneringen aan een glorievolle Hollandsche periode.

In een 19-tal artikelen verwerkte de heer *Zentgraaff* zijn indrukken van zijn interessante reis naar „Tjorden, gletschers en middernachtzon" (Soer. Hbl. 23/9 t/m. 22/11). De indrukken van *Spitsbergen* domineeren: de zwarte rotsen en de onmetelijke gletschers, die de eenzame baaien raken.... het land der groote verlatenheid, plechtige stilte en sereniteit. Hier liggen opgetast de herinneringen aan een glorievolle Hollandsche periode van zeevaart en handel. Hier leeft ons volk voort in de namen van eilanden, baaien, straten

„THE COLUMBIA HOUSE"
LAAN VAN MEERDERVOORT 99
TELEFOON 32151

Eenig geautoriseerd speciaal Agentschap voor
Columbia Grafonola's en Records
in 's-Gravenhage 5333

Catalogi wordt op aanvrage gaarne toegezonden
Zendingen naar Nederlandsch Oost-Indië

en kapen, en aan alles hecht zich de historie der oude avonturen en tochten van onze zeevaarders, die de wereld introkken met de frissche energie van een jong volk, dat zijn plaats zocht. Soms zelfs wel iets meer.

De Loc. vertelt van „Java's reuzen slangen" (6, 19 en 22/11), „De Boeddha van Mendoet" ((8 en 17/11), „Geologisch Gebeuren en Econ. ontwikkeling" (20/11), de *Deli Crt.* van „Een radja-verkiezing onder de Toba-Bataks" (28 en 29/11) en van „Met den G.-G. naar Indo-China" (29/11, 2de bl.)

Suriname

Toen het plan opkwam om Paramaribo van een waterleiding te voorzien, werden de hygiënische voordeelen op den voorgrond geplaatst. Men zou daardoor de muskieten, de oorzaak van verscheidene ziekten, kunnen bestrijden, of althans hun aantal sterk kunnen verminderen en zoodoende de kansen op besmetting kleiner maken. Maar de muskieten leggen hun eieren niet alleen in plassen, enz., die men kan dempen, maar ook in de Bromaliaccae en andere parasieten, die op de boomen voorkomen. Men zou de boomen in de stad, en dat zijn niet weinigen, geregeld van die parasieten moeten zuiveren. Voorts alle bloempotten op de balcons verbieden. Een muskietenbrigade zal met de meeste gestrengheid alles van de „erven" moeten verwijderen waarin muskietenlarven kunnen voorkomen.

In een artikel over „*The Oxford University Expedition to British Guiana*" in 1929, voorkomende in „*The Geographical Journal*" van Juli 1930, lazen wij het volgende:

„We adopted every device we could think of for capturing these tree-top forms of life. Snap-traps were set in branches in the hope of getting lizards and small mammals. Vessels containing water were put in suitable places so that dragonflies and mosquitoes and other water-seeking creatures might find places for laying eggs. This idea came through Duffield finding that mosquitoes bred freely in tree holes half full of water at a height of 110 feet. I have little doubt that the roof of an equatorial forest is a rich breeding-ground for myriads of mosquitoes, a point which may not be taken into account by those responsible for anti-malarial campaigns in the tropics". (blz. 15-16).

In de N. R. Ct. van 13 December Ocht.bl. A. lazen wij in een artikel over de „Permanente tentoonstelling op het gebied van de Tropische Geneeskunde te Leiden", dat men vroeger aannam dat de muskieten slechts een vliegwijdte hadden van ongeveer een kilometer, thans weet men dat deze wel drie tot vier kilometer heen en terug kunnen vliegen. Er is dus nog het een en ander te onderzoeken in hoeverre een waterleiding bevorderlijk zal zijn aan de hygiëne. Suriname is geen entomoloog rijk, die zou kunnen onderzoeken, welke soort van muskieten daar boven in de boomen voorkomen. Jammer genoeg zijn de heer en Mevrouw Bonne—Wepster, de schrijvers van „*Mosquitoes of Suriname*", daar niet meer. Zonder eenigen twijfel zal de armere Creolenbevolking, die op het lichaam zeer zindelijk is, hierin achteruitgaan, als *het geheele jaar door* badwater en water om de vloer te schrobben en kleedingstukken te wasschen, uit standpijpen moet gehaald worden, al of niet tegen betaling.

Voor wie de aansluiting betalen kan, zal de waterleiding een groot gemak zijn. Voor de arme bevolking — de groote meerderheid — een blijvende last.

Naar onze meening is de geheele aangelegenheid nog niet voldoende van alle kanten bekeken.

***

Wij willen hier nogmaals de aandacht vestigen op het voortreffelijke artikel van den heer W. R. Menkman in het „*Haagsch Maandblad*" van *December*: „*Suriname, de nachtmerrie van onze koloniale oeconomie.*"

De bekwame schrijver heeft een scherp licht geworpen op het verschil in de regeeringstaak toen

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië
AMSTERDAM. (C)
Keizersgracht 255 — Telefoon 31290, 35290 en 36290
CURAÇAO CARACAS
VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika 5476

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

Suriname een slavenkolonie was en voor het Suriname van nu.

....„Ware Suriname nog een onderneming, dan zou deze stand van zaken (de financieele toestand) de gedachte aan liquidatie kunnen opwekken, maar aan de zorg voor een deel van het Rijk kan Nederland zich nu eenmaal niet onttrekken.

Het minimum der uitgaven, noodig om daarginds de organisatie in stand te houden welke het moederland — naar eigen inzicht — heeft ingesteld, overtreft het maximum waartoe vooralsnog de plaatselijke inkomsten kunnen worden opgevoerd, terwijl daarenboven de ontwikkeling van het gewest eischen stelt. Een saneering der financiën welke aan deze wanverhouding een einde zou maken, laat zich niet denken en elke andere reorganisatie zou slechts administratieve waarde hebben".....

....„De verhouding tusschen het moederland en het overzeesche gewest is nu eenmaal zóó geregeld dat dit laatste, onder de bestaande omstandigheden, eens per jaar als het arme, ondersteuning behoevende weeskind in de raadzaal van Heeren Regenten moet worden binnengeleid; men neemt het dit kind kwalijk dat het nog altijd niet den staat van op eigen beenen staande volwassene heeft weten te bereiken en doet tegelijkertijd zich zelf het verwijt van den pupil nog niet tot dien staat te hebben kunnen opvoeden.

De voor de behandeling der Surinaamsche aangelegenheden meest gewenschte sfeer evenwel kan alleen worden verkregen door ergernis ter zijde te stellen en zich de problemen helder voor oogen te stellen."

Het zij ons veroorloofd, uit het slot van het artikel nog het volgende te citeeren:

....„De bemoeienis met Suriname is vooralsnog een tak van Staatszorg, welke een nadeelig saldo laat, als zoovele andere takken.".....

....„En waar de Surinaamsche taak een algemeen Nederlandsche is — en niet een particuliere ondernemingsaangelegenheid — daar ligt het voor de hand, dat die middelen (noodig om daarginds een eenigszins dragelijken toestand te bestendigen) door de moederlandsche openbare kas worden beschikbaar gesteld."

***

Op den stamdag van het Algemeen Nederlandsch Verbond op 20 Dec., heeft de heer S. da Silva, Burgemeester van Zwartewaal, oud-Districts-commissaris in Suriname, een interessante, zeer toegejuichte rede gehouden over de vraag: „Heeft Nederland en meer in het bijzonder het Algemeen Nederlandsch Verbond een taak te vervullen in Suriname?"

***

Naar „*De West*" mededeelt, heeft de vergadering van aandeelhouders der Surinaamsche Bauxit Maatschappij het ontslag goedgekeurd van den heer Owen M. de Munnick, als directeur der maatschappij, en tevens ontheffing verleend aan den heer J. H. Drielsma, van de tijdelijk door hem waargenomen functie van directeur, onder dankbetuiging voor de in die hoedanigheid bewezen diensten.

Tot directeur is benoemd, de heer J. C. Mollema, oud-hoofdadministrateur van de Billiton Mij., welke benoeming voor betrekkelijk korten duur is geschied. De heer Mollema vertoeft namelijk slechts tijdelijk in de kolonie om in overleg met de hoofddirectie eenige reorganisaties voor te bereiden. Voor hetzelfde doel bevindt zich ook tijdelijk hier de heer F. S. Cuff, treasurer der maatschappij. Hiermede zal denkelijk ongeveer een half jaar gemoeid zijn.

Bij navraag, of de geruchten juist zijn, dat het voornemen bestaat een aanzienlijk deel van personeel en arbeiders op Moengo te ontslaan, vernam de West van de directie, dat, hoewel in de Vereenigde Staten nog steeds een groote depressie bestaat, het voorshands niet in de bedoeling ligt om schokkende veranderingen te brengen in het bedrijf op Moengo. Waar bezuinigd kan worden, zal dit natuurlijk niet worden nagelaten, maar, als geheel, bestaat het voornemen om voorloopig het bedrijf ongeveer op denzelfden voet voort te zetten.

Het hoofdkantoor, totdusverre te Paramaribo gevestigd, is verplaatst naar Moengo.

***

De ingenieur Asbury, directeur van het bauxietbedrijf der Kalbfleisch Corporation, is in de kolonie teruggekeerd in verband met de hervatting van het bedrijf op Ongelijk aan de Para.

***

„*De Nieuwe Stem*" van 6 November schrijft:

„Gistermiddag werd op Lina's rust begraven de wed. Koppel uit de Kleine Saramaccastraat, algemeen bekend als Ma Djangdjang die op 103-jarigen leeftijd is overleden. Op 15 Nov. zou zij 104 jaar oud worden. Er was groote belangstelling ook zijdens het publiek. De begrafenis had nog op ouderwetsche wijze, op een draagbaar, plaats."

Curaçao

Ambtenaren.

Het „West-Indisch detacheeringsbesluit 1930" (Stsbl. 380) stelt regelen vast omtrent uitzending naar (Suriname en) Curaçao van rijksambtenaren ter vervulling van koloniale betrekkingen. De uitzending geschiedt voor ten hoogste zes jaar. De uitrustingskosten zijn van ƒ 1500,— maximum tot ƒ 2500,— verhoogd. Na terugkomst met eervol ontslag wordt een uitzendingspremie uitgekeerd van 10 % der genoten gezamenlijke jaarwedde; bij overlijden krijgen de erven een op dezelfde wijze berekende uitkeering. Zoo spoedig doenlijke herplaatsing wordt toegezegd en in afwachting daarvan een tweede wachtgeld na het halfjaar wachtgeld ten laste der Curaçaosche geldmiddelen.

Vooral Mr. Joekes heeft, zooals wij vermeldden, deze regeling zeer toegejuicht en uitbreiding tot gemeenteambtenaren gewenscht. Ook wij gelooven, dat hiermee een stap in een goede richting is gedaan. Men kan het Curaçaosche ambtenarencorps, zooals het goeddeels uit inheemsche krachten is saamgesteld, waardeeren, en tevens van oordeel zijn, dat, nu alles op veel grooter voet is moeten worden ingericht, behoefte bestaat aan meer vakmenschen met grooter ervaring.

De opmerking is gemaakt, dat op deze wijze een ongelijkheid te meer geschapen wordt tusschen ambtenaren en ambtenaren, die hetzelfde werk doen. Dat „te meer" ziet dan op het „West-Indisch Verlofbesluit 1924", dat buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst aan niet-uitgezonden ambtenaren alleen toekent bij een bezoldiging van ƒ 3000,— 's jaars. Wij meenen, dat deze klacht, althans wat het nieuwe besluit betreft niet gegrond is, omdat de oedoeling natuurlijk is, op deze wijze Curaçao te voorzien van ambtenaren, die het in eigen kring niet heeft, wat de verlofregeling aangaat — wij meenen, dat de zaak zóó moet worden gezien, dat uitgezonden ambtenaren een aanspraak erop hebben hun

verlof in hun vaderland en bij hun familie door te brengen, en dat een voorrecht in het leven geroepen wordt voor ambtenaren met een jaarwedde van ƒ 3000,— en hooger. Zij, die minder verdienen, hebben hierop geen aanspraak, omdat het een voorrecht geld, dat bovendien in den regel door hen ook niet zal worden begeerd. Hoeveel hoogere Curaçaosche ambtenaren hebben geen kans gezien, hun verlof in Nederland te beëindigen?! O.i. is met de nieuwe regeling een einde gemaakt aan een ongegronde kunstmatige gelijkstelling.

Wij herhalen, dat wij met het bovenstaande in niets wenschen tekort te doen aan het *werk* der niet-uitgezonden ambtenaren.

Niet verdiend!

De Curaçaosche correspondent van *De Residentiebode* schrijft in het blad van 20 Dec. ll. dato 26 Nov. 1930 ook over de bovenwindsche eilanden: de toestand blijft even treurig; er is ook niet veel aan te doen. Dit is de meening van dezen briefschrijver, die ook vindt, dat „door de onderwijzeres Mej. Slothouwer" voor deze eilanden „een zeer overdreven reclametocht is gemaakt tijdens haar verblijf in Holland."

Men moest ook in onwetendheid zoo iets niet zeggen. Mej. Slothouwer, wier ridderkruis in de Oranje Nassauorde een koninklijke erkenning van haar verdiensten voor onze Bovenwindsche eilanden is geweest, heeft geen reclametocht gehouden, en van eenige overdrevenheid in haar optreden was geen sprake. Wij meenen, dat zij een lezing gehouden heeft, voor het Indisch Genootschap, die mutatis mutandis in *De West-Indische Gids* verschenen is, en waarop niemand het stempel van overdreven reclame zal willen zetten.

Er is nog aangekondigd geweest een lezing in den leergang van het A. N. V., maar die is tengevolge van haar vervroegd vertrek niet door Mej. Slothouwer gehouden kunnen worden. Zij heeft voorzeker bij meer dan één gelegenheid getuigd van haar warme belangstelling in het lot der bovenwindsche eilandengroep, en binnenkamers heeft zij voor deze gepleit, maar daarvoor verdient zij dankbaarheid in plaats van de blaam, die in de woorden van den *Residentiebode*-correspondent opgesloten ligt.

5014

CORRECT DANSEN..?

PRIVÉLES BIJ ...... DANSINSTITUUT H. J. TIMMER
ARCHIMEDESSTR. 64 TEL. 37007, DEN HAAG
(voorheen gevestigd Koningin Emmakade 133)
5514

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 72184
(3 lijnen) 5563

Dansinstituut v.d. Zanden
SCHIEDAMSCHESINGEL 103B—105B — ROTTERDAM
TELEFOON 51565 5591
Een der goede adressen voor Indische verlofgangers.

Uit den Verren Vreemde

De troonsverwisseling in Britsch-Indië.

Lord Irwin's termijn loopt in 1931 ten einde. Deze onderkoning verlaat wel onder bijzondere omstandigheden den zetel van het Indisch opperbestuur in Delhi. Hij wordt zeer populair genoemd. In Indië wordt de opvatting uitgesproken, dat hij de kritieke situatie gered heeft. Als zijn naam genoemd werd op de algemeene vergadering van de Indische conferentie, die momenteel nog in Londen voortwerkt, lokte dit herhaaldelijk sympathie-betuigingen uit. Maar met dit al is Indië in rep en roer, brengt elke mail nieuwe berichten over de voortdurende gisting, is de rust er alleen te bewaren door tientallen leiders en honderdtallen volgelingen achter slot en grendel te houden, blijven botsingen tusschen verschillende groepen der samenleving, blijven gevechten in de grensprovinciën aan de orde van den dag, worden aanslagen beproefd of gepleegd op den landvoogd zelf, op gouverneurs van provinciën, op politiebeambten, enz. enz.

Deze tegenstelling vindt haar verklaring in de toestanden en omstandigheden, die bij 't optreden van lord Irwin heerschten en waarover wij t. d. p. meermalen geschreven hebben. De gouverneur-generaal heeft het proces laten doorzieken, totdat hij kras ingrijpen noodig achtte. Hij heeft, volgens 't oordeel van velen, het oogenblik hiervoor goed gekozen. De opgesloten volksmenners vonden geen bekwame vervangers. De relletjes houden wel aan, maar de leiding ontbreekt. Zij die van bestuurszijde optreden voelen daarentegen krachtigen ruggesteun van boven al.

Lord Irwin heeft, naar men heeft kunnen lezen, aangeboden nog wat aan te blijven daar hij zich niet aan de verantwoordelijkheid wilde onttrekken door het door hem bestuurde land onder deze omstandigheden niet aan een andere persoonlijkheid over te dragen. Mac Donald heeft de edele bedoeling wel gewaardeerd, maar is toch niet ingegaan op dit aanbod. Vooreerst is niet te verwachten dat door een uitstel van korten duur een groote verandering in den toestand zal komen, maar bovendien stelt de regeering te Londen zich op het standpunt, dat Indië geen reden tot bezorgdheid geeft, en dat 't niet wenschelijk zou zijn, tegenover binnen- en buitenland, den indruk te geven alsof dit wèl 't geval ware.

Toch moet erkend, dat uit dit alles de bijzondere beteekenis al spreekt, die in dezen tijd aan de keuze van een nieuwen onderkoning te hechten was. Als de populariteit van den vertrekkende veel dreigend kwaad heeft weten af te wenden, zal de opvolger hem hierin dan weten te evenaarden? Slaat 't voorafgaande op hetgeen reeds in den heksenketel op het vuur staat; en wordt, zooals bekend, thans een recept voor een geheel nieuw brouwsel samengesteld. En 't zal in niet geringe mate van de bekwaamheid en het beleid van den nieuwen opperbrouwmeester afhangen in hoever dit aan de groote Indische gemeenschap, en aan de verhouding van haar tot het Britsche moederland ten goede —, dan wel ten kwade zal komen. In de eerste dagen van Januari zal bekend worden tot welke conclusies de Londensche Rondetafel-conferentie gekomen is. Zullen deze Indië bevredigen? Zullen het Lagerhuis en het Hoogerhuis die conclusies dan ook omzetten in wetten, die Indië zullen bevredigen? Wordt 't antwoord hierop bevestigend, of wordt 't ontkennend, of wordt een tusschentoestand in 't leven geroepen, in elk geval zal de landvoogd, welke den gang van zaken dan in Indië te leiden en te besturen zal hebben, voor een hoogst belangrijke, uiterst moeilijke taak gesteld.

Hier komt bij, dat in Britsch-Indië hier en daar toestanden heerschen, die om hervorming schreeuwen. Vooral in de zelfstandige vorstenlanden leven de paria's in verhoudingen, die meer nabij slavernij staan dan bij het begrip van persoonlijke vrijheid, en in de nijverheidscentra kan hetzelfde worden gezegd van de arbeiders in verschillende industrieën. Zou hier een revolutietje, dat een reinigenden stroom door den Augiasstal leidde, naar 't voorkomt, goed werk kunnen doen, men gunt den Sovjetinvloed de kans toch niet, die het daar zoekt om er revolutionaire ideeën een vruchtbaar veld te laten vinden.

Het Labour-ministerie is voor deze misstanden en voor deze kansen van inmenging van Moskou ook niet blind.

De keuze is nu gevallen op Lord Willingdon, den gouverneur-generaal van Canada. Zooals men weet, krijgt de Engelschman, die tot Lord verheven wordt, een daarmede verbonden naam. Lord Willingdon heette vroeger Freeman Thomas; in 1910 werd hij baron van Ratton. Van 1919 tot 1924 was hij gouverneur van de Br.-Indische provincie Madras, bij het beëindigen van deze positie werd hij burggraaf met den lord-titel.

Hij heeft ook overigens een loopbaan doorloopen, die recht geeft veel van hem te verwachten in zijn nieuwe functie. In 1866 geboren, is hij van 1900—1910 lid geweest van het Lagerhuis (liberale partij), bovendien was hij van 1905—1912 Junior lord van de schatkist. In 1913 werd hij gouverneur van de Br.-I. provincie Bombay en, zooals gezegd, in 1919 van Madras. Tijdens den oorlog hebben hij en zijn vrouw zich in meer dan een opzicht zeer bijzonder verdienstelijk gemaakt.

In Br.-I. was destijds Ghandi reeds in actie, de gouverneur trad krachtig tegen hem op. De eerste arrestaties van den mahatma geschiedden op zijn last en hij deed verstaan, dat hij zou aftreden als de regeering zijn handelingen ten deze niet zou goedkeuren.

Na 1924 was hij lid van de Br.-I. afvaardiging ter Volkenbondsvergadering, ook maakte hij deel uit van de commissie die naar China ging, t. z. van de vergoeding, die wegens den bokseropstand door dat land alsnog is af te doen. Sedert medio 1926 is hij gouverneur-generaal van Canada, het groote dominion in N.-Amerika. Als peer is hij lid van het House of lords.

Zijn benoeming — buiten de labourpartij en onafhankelijk van eenige partij-politiek — is door de pers in Engeland en in Indië zeer gunstig ontvangen.

Canada wordt door zijn vertrek voor dezelfde vraag gesteld, waarover wij hier ten vorigen keere betreffende Australië en Zuid-Afrika spraken. Zal het als nieuwen gouverneur-generaal een Canadeeschen candidaat aan den Koning voordragen, of een Engelschen staatsman? Canada is het oudste gebied met dominion-status (1838), het wil in geen enkel opzicht bij een ander lid van de Britsche staten gemeenschap achter staan. De kans is dus wel groot dat Lord Willingdon er een Canadees tot opvolger zal krijgen.

Er zijn zich binnen het kader van het Britsche rijk groote gebeurtenissen aan het zetten. Het jaar 1931 kan een worden van zeer bijzonder historische beteekenis.

Nagekomen Berichten.

Ingezonden

„Het Vaderland Getrouw".

De Nederlandsche Vereeniging der Zee- en Landmacht uit de Tropische Gewesten: „Het Vaderland Getrouw", brengt langs dezen weg haar welgemeenden dank aan 't Eere-Bestuur van bovengenoemde Vereeniging, aan het comité voor 't organiseeren van den Indischen avond op 26 November j.l., aan de Mia Aarwin-club en Krontjongband I.O.Z.C. en aan de Directie en Dames van Boeatan, voor hun belanglooze medewerking voor bovengenoemden Indischen avond, welke werd gegeven ten bate van het Weduwen- en Ondersteuningsfond van bovengenoemde vereeniging. Deze avond heeft een batig saldo opgebracht van f 350, waardoor het Bestuur in de gelegenheid werd gesteld om de Weduwen en behoeftige leden, een extra-uitkeering te doen toekomen voor hun Kerstfeest.

Hoogachtend,
Namens het Bestuur:
F. J. HAKKAART, 1e Secr.
Twentstraat 59, Den Haag.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's-Gravenhage.

Contributie-betaling.

Leden en begunstigers worden beleefd attent gemaakt op de gelegenheid hun contributie over 1931 alsnog per postgiro onder no. 135120 te kunnen voldoen aan den secretaris-penningmeester van de afdeeling 's Gravenhage van de Ver. „Oost en West", Jacob Hopstraat 12. Ook bestaat gelegenheid de contributie aldaar contant te storten.

Nà 15 Januari a.s. zal per post over de contributie

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem 5324

worden beschikt, verhoogd met 15 cent voor inningskosten.

De Secretaris-penningmeester,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Bergen op Zoom.

't Is soms moeilijk een verslag van een bijeenkomst te schrijven, al heeft het voorgedragene nog zoo luid tot den hoorder gesproken, en al is men er nog zoo vol van! Misschien juist daarom!

Laat ik daarom eerst een algemeenen indruk samenvatten in de woorden: „17 December — een geestelijk festijn".

Om even acht uur neemt Prof. L. van Vuuren, Hoogleeraar aan de Utrechtsche universiteit, na door den voorzitter met een enkel woord te zijn ingeleid, de teugels in handen. Al direct slaagt hij er in het kleine, maar zeer belangstellende en dus aandachtige gehoor, te winnen door het overbrengen van de groeten van het Utrechtsch Studentenkorps aan den afdeelings-voorzitter, burgemeester Blom, en van de beste wenschen voor den bloei van de stad, die eenige weken geleden een zich zoo gulle gastvrouwe betoonde voor het Studenten Weerbaarheids-korps.

Een Bergenaar mag nog zoo fanatiek „Oost- en West-er" zijn, hij blijft vóór alles Bergenaar!

Dus — het contact tusschen spreker en Bergsch gehoor was er, en het bleef er den geheelen avond.

Als onderwerp was aangekondigd: „De invloed van de wereldligging van Nederlandsch-Indië op de ontwikkeling van het gebied en op de politieke gebeurtenissen in Oost-Azië".

In een boeiende voordracht leidt de spreker zijn gehoor door de dalen der machtige stroomen, die in het verre Oost-Azië naar het Zuiden snellen, en volgt met hen de scharen van emigranten, die door die dalen hun weg vinden naar andere gebieden en zich over het tegenwoordige Indië een pad banen naar Australië zelfs voor zoover de vruchtbaarheid van de „brug" die hen naar Oceanië voert, hen tenminste niet verleidt tot blijvende vestiging in het doortochtsgebied. Duidelijk wordt verklaard, hoe het vinden van geraamten van verwante menschen- en dierenrassen in de oude werelddeelen den geleerde tot de slotsom brengt, dat al in voor-historische tijden verbinding tusschen die deelen moet hebben bestaan en hoe ook het vinden van gelijksoortig keukenafval tot diezelfde conclusie moet voeren.

Het auditorium volgt den hooggeleerden spreker door de dagen van Boedhisme, Brahmanisme, Islam en Christendom, door de tijden van het harde kastenstelsel naar de periode, waarin de idee van gelijkwaardigheid aller menschen zich baan begint te breken en post vat. Langs de eerbiedwaardige monumenten, — waarvan de Boro Boedoer nog altijd een zeer hooge plaats inneemt — van Boedhisten, van Dajaks, gaat sprekers voordracht, die verlucht wordt door een serie heldere lichtbeelden, en velen zullen een gevoel van diepen spijt hebben gehad, dat het hedenavond gebodene niet eerder tot hen kwam. Hoeveel meer had dan de Boro Boedoer niet tot hen gesproken, hoe verhevener zou de tempel niet voor hen gestaan hebben.

Nog eens maken we de „oude voyagiën" mede met ds. Plancius, met Van Linschoten, repeteeren we de oorzaken, die hebben geleid tot de volhardende pogingen der Nederlanders om den zeeweg naar Indië te vinden en weder bekruipt ons het gevoel van diepen eerbied voor den stoeren Westfries, die de grondvester van ons Koloniaal gezag werd. Helder verschijnt het beeld van J. Pieterszoon Coen en dat zijner trouwe gemalin op het witte doek en het deed — hoe vaak misschien ook gehoord of gelezen — toch weder heerlijk aan, den spreker op enthousiaste wijze de veelzeggende woorden van dezen grooten Nederlander te hooren herhalen. Ongemerkt belanden we in moderner tijden, het beeld van de eerste zitting van den Volksraad is vrijwel het einde van den avond.

Het geeft den spreker aanleiding tot het uitspreken zijner overtuiging dat Nederland, zich aanpassende aan de nieuwe zich baanbrekende gedachten in de ziel der volkeren, verstandig doet door het langzaam vieren der teugels een dam op te werpen tegen den nieuwsten stroom van emigranten, die in Indië vasten voet trachten te krijgen — de stroom der bolsjewisten, die als in de grijze oudheid de volkeren reeds deden, van uit Malakka, maar vooral van uit de uitvalspoort Kanton hun weg trachten te banen.

Met het uitspreken der hoop dat ieder zich bewust moge zijn dat het noodig is vast aaneengesloten te blijven en door het nemen van de juiste maatregelen dezen dreigenden alles verwoestenden stroom te stuiten en de opwekking tot vasthouden aan den Kernspreuk der vereeniging sluit spreker zijn schoone voordracht.

Het dankbaar applaus zal prof. Van Vuuren hebben getoond hoezeer allen voldaan waren — het slotwoord van den voorzitter was hierin niet minder duidelijk.

***

In de pauze nam de heer Van Peski, voor dezen avond in ons midden, het woord, om zijn groote waardeering uit te spreken voor de moeite die de afdeeling zich had getroost om te geraken tot den succesvollen verkoop der Minahassa-loten.

De mededeeling, dat de trekking onherroepelijk op 31 December a.s. zal plaats hebben lokte een vroolijken bijval uit, en al zal wellicht zijn wensch, dat het „groote lot" in Bergen op Zoom moge uitkomen, niet vervuld worden — och, de gedachte alleen, dat het van harte gegund wordt, stemt al tot tevredenheid.

DE SECRETARIS.

Afdeeling Apeldoorn.

De secretaris-penningmeester zal gaarne de contributie's op zijn gironummer 93038 overgeschreven zien. Na 20 Januari volgt inning per Van Dijk & Zn.

Merapi-ramp.

Het afd.-bestuur heeft per advertentie in de Nieuwe Apeld. Courant bekend gemaakt, dat bijdragen ter leniging op het gironо. van den heer J. C. Baars, 93038, kunnen overgeschreven worden. Tot heden (28 Dec.) is daarop ontvangen: van Mej. K. J. R. *f* 10.—.

De heer *C. A. R. Eland*, kunstschilder alhier, heeft ter beschikking van het bestuur een zijner schilderijen gesteld, om deze ten bate der Merapislachtoffers te verloten. Aan B. en W. zal toestemming gevraagd worden en het kunstwerk zal in den Kunsthandel Minderman geëxposeerd worden.

Enkele dames hebben zich reeds bereid verklaard met lijsten te willen rondgaan. Echter wachten wij nog af, wat het gevormde Comité zal doen.

Vacature Afdeelingsbestuur.

Het Bestuur verzoekt den *leden* de namen van candidaten schriftelijk te willen opgeven vóór *15 Januari* aan het adres van den Secretaris met onderteekening van de voorsteller(s).

Voor het Bestuur,
de Secretaris-Penningmeester
J. C. BAARS,
Jagersweg 42.

Afdeeling Groningen en Ommelanden.

De Secretaris-Penningmeester der afdeeling Groningen verzoekt den leden beleefd de contributie over 1931 te willen storten op postrekening 70435 van J. Franke, Nassauplein 11*a*, Groningen, vóór of op 15 Januari a.s.

Na dien datum zal hierover worden beschikt met verhooging van *f* 0.15 voor incassokosten.

De Secretaris-Penningmeester,
J. FRANKE.

Afdeeling Amsterdam.

De film „Kris".

Naar aanleiding van de vele aanvragen inzake deze film breng ik onder aandacht van belangstellenden, dat de heer Roosevelt bereid is tegen een honorarium van *f* 100,— plus reis- en transportkosten deze film te vertoonen, indien een combinatie gemaakt kan worden van minstens tien voorstellingen in een tijdsbestek van 20 dagen.

Verder stelt de heer Roosevelt als eisch dat er met twee projectieapparaten gewerkt en de film door middel van gramofoonplaten muzikaal geïllustreerd wordt (in Amsterdam geschiedde dat door de Dutch Gramophone & Radio Works, P. Meyer, Vondelstraat 7).

Mochten verschillende afdeelingen zich dus willen combineeren, zoo zal ik gaarne hiervan zoo spoedig mogelijk bericht ontvangen.

L. D. PETIT,
Secr. Afd. Amsterdam,
Van Breestraat 21.

Tentoonstelling Parijs 1931.

Door eene speciale organisatie worden den leden onzer Afdeeling in de maand Juni 1931 in de gelegenheid gesteld voor een bedrag van *f* 129,— resp. 182,50 onder deskundige leiding de Koloniale Tentoonstelling te bezoeken. In bovengenoemde bedragen is treinreis 2e klasse vanaf Roozendaal en 6 dagen verblijf in Parijs begrepen. Inlichtingen worden gaarne verstrekt, ook aan leden van andere Afdeelingen, door

L. D. PETIT,
Secr. Afd. Amsterdam,
Van Breestraat 21.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Den leden onzer Vereeniging wordt bekend gemaakt dat bij het Algemeen Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag, gratis toegangskaarten te bekomen zijn — tot een beperkt aantal — van de lezingen welke in dezen winter georganiseerd zijn door den *Groep Nederland van belangstellenden en de Haagsche Academie van Internationaal Recht* (afdeeling Den Haag). Deze lezingen hebben alle tot onderwerp de ordening der internationale verhoudingen (verleden ,heden, toekomst). Verschillende deelen der wereld zullen worden beschouwd in verband met deze ordening.

De volgende lezingen zullen gehouden worden in het Vredespaleis om 8 uur 's avonds:

8 Januari 1931 — Ir. A. Baars over Rusland.

15 Januari 1931 — Prof. J. J. L. Duyvendak over Oost-Azië.

5 Februari 1931 — Dr. N. Japikse over het Britsche Wereldrijk.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. R. Nije; en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

Mededeeling.

In verband met de uitgebreidheid van het Jaaroverzicht in dit nummer, moesten enkele rubrieken worden aangehouden tot de eerstvolgende aflevering van het „Koloniaal Weekblad".

VAN DE REDACTIE.

Redactie-Bijeenkomst.

Wij herinneren er onze medewerkers aan, dat de eerstvolgende redactie-bijeenkomst is vastgesteld op Maandag 5 Januari a.s. 's namiddags 4 uur in het gebouw van „Oost en West", Korte Voorhout 6, Den Haag.

Alliance Française Amsterdam.

Fransche week, 31 Januari—6 Febr. 1931.

Het bericht in het Koloniaal Weekblad van 11 dezer, pag. 599, wordt als volgt aangevuld:

Voor de te houden „Week" heeft zich een uitgebreid Comité van aanbeveling gevormd met de H.H. W. de Vlugt, Burgemeester van Amsterdam, als Eere-Voorzitter; Ed. Polak, Wethouder van Onderwijs en Kunstzaken, als Voorzitter; en Mr. Jan den Tex, als Secretaris.

De opening geschiedt op 31 Januari in het Koloniaal Instituut door den heer Albert Kammerer, Gezant van Frankrijk. De lezingen hebben beurtelings plaats in het Koloniaal Instituut en in het Hôtel de l'Europe en worden gehouden door vertegenwoordigers uit Fransche regeerings- en wetenschappelijke kringen. Zoo zal als reeds aangekondigd, de heer *Albert Lebrun*, Vice-President van den Senaat en oud-Minister van Koloniën, op Woensdag 4 Februari, te 8.30 uur, een voordracht houden in het Koloniaal Instituut over:: *„Les colonies françaises à la veille de l'exposition internationale coloniale à Paris."*

Toegangskaarten (onpersoonlijk) voor de geheele week, kunnen tot 25 Januari e.k. aangevraagd worden aan den Secretaris der Alliance Française te Amsterdam, den heer *Mr. Jan den Tex, Singel 298a, Amsterdam C, telefoon 32098; postgiro 55839.*

De prijs bedraagt f 5.—; voor leden van een der Comité's van de Alliance Française in Nederland en van Nederland—Frankrijk, studenten aan een der Nederlandsche Hoogescholen, leeraren en onderwijzers f 2.50. Na ontvangst van het bedrag per giro, vermeerderd met 6 cent portokosten, worden de aangevraagde kaarten toegestuurd. Afhalen van de kaarten kan geschieden op Maandag, Woensdag en Vrijdag van 9.30 tot één uur.

Studenten aan één der Universiteiten kunnen bij tijdige aanvraag (vóór 15 Januari) gratis logies bekomen bij leden der Alliance Française. Opgaven voor hoeveel en welke nachten logies wordt gewenscht.

HET COMITE.

N. B. Voor de lezing van den heer A. Lebrun, kunnen de leden der Vereeniging Oost en West, vrijen toegang bekomen en daartoe een kaart aanvragen bij den heer Mr. Jan den Tex. (Onze leden in Amsterdam worden afzonderlijk uitgenoodigd. — Zie K. W. 11,-12,-'30, pag. 599.)

K. N. I. L. M.

Het lijnvervoer is over October eenigszins teruggeloopen hoewel het totaalvervoer gunstig bein-

vloed werd door gehouden rondvluchten te Bandoeng en Medan. In totaal werden vervoerd 1545 passagiers, te weten 1133 lijnpassagiers en 412 passagiers bij rond- en speciale vluchten.

Op de op 27 September j.l. geopende lijn Batavia—Medan v.v. — in aansluiting aan de mailbooten der „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd" — is het vervoer in beide richtingen bevredigend. De gemiddelde bezetting in October bedroeg: richting Batavia—Medan 6 passagiers, richting Medan—Batavia 4 passagiers.

Van het totaal postvervoer ad 1298 K.G. in October werd op de Medanlijn vervoerd: richting Batavia—Medan 270 K.G., richting Medan—Batavia 54 K.G.

Het verschil in deze cijfers is te verklaren, doordat men in Nederland nog niet genoegzaam bekend is met het feit, dat, door gebruik te maken van de K. N. I. L. M.-lijn vanaf Medan, voor correspondentie vanuit Nederland naar Java verzonden met de boot en vliegtuig-combinatie, een tijdsbesparing van 2 tot 4 dagen wordt verkregen vergeleken bij de rechtstreeksche bootverbinding Amsterdam—Batavia. Antwoordt men in Indië met het eerste naar Medan vertrekkend K. N. I. L. M.-toestel, welke de post in Medan overgeeft aan het naar Nederland vertrekkend mailschip, dan wordt in de beantwoording in totaal een volle week tijd bespaard. Het luchtrecht voor vervoer in Indië bedraagt 10 cent per 20 gram, zoodat een brief van 20 gram voor 16 cent in 20 dagen in Batavia is per boot en vliegtuig-combinatie. Op het couvert te vermelden „Van Medan per vliegtuig". Met het oog op de jaarwisseling leent zich deze snellere verbinding, hoewel uit den aard der zaak niet zoo snel als de directe luchtverbinding der K. L. M. (K. L. M. 12 dagen, boot—K. N. I. L. M.-combinatie 20 dagen) bij uitstek voor het vervoer van zwaardere correspondentie, zooals maandberichten, balansbescheiden, jaarrapporten enz.

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehoore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijbijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG TELEF. 37867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

N.V. Drogisterij „DE SALAMANDER"
„De Haagsche Drogist"
Winkels door geheel Den Haag, Rijswijk en Voorburg. 5610
Telefonische bestellingen onder no. 10454.

Dienstbodennood

in Holland. — Leden van „Oost en West" wendt U direct na aankomst aan ons kantoor. — Wij hebben steeds beschikbaar Holl. en Duitsche Dag-, Dag- en nachtdienstboden, Keuken-, 2e en Alleen-meisjes met 1a getuigen. 5547

Stellungs Büro SANDERS
Stationsweg 113 — DEN HAAG

Vereeniging Oranje Nassau Museum.

In dit museum, Prinsegracht 3, Den Haag, zal van 23 December '30 t/m. 11 Januari '31 eene tentoonstelling gehouden worden betreffende Prins Hendrik der Nederlanden (1820—79). Dagelijks van 11—16 uur, behoudens Nieuwjaarsdag.

O.m. zal te bezichtigen zijn een Oorkonde, tijdelijk afgestaan door den heer Mr. A. J. E. A. Bik, betreffende de eerste steenlegging van de Citadel te Weltevreden op 31 Augustus 1837 in bijzijn van Prins Hendrik d. N., en voorzien van diens handteekening alsmede van die van den Gouverneur-Generaal de Eerens.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

R. Lafont, Leeraar M.O., 2e v. d. Helstr. 40, Amsterdam Z.; K. F. Ebling, adm. ambt. b.h. B.B., Stationsweg 8 rood, Maassluis; Raden Soemitro Hadibroto, Gouvernementsarts bij de D.V.G., van Speijckstraat 149b, Amsterdam; R. Pluta, tijd. ambt. ter besch. (opz. 1e kl.) b.d. dienst van den Mijnbouw, Gojstrasse 6, Beuthen (Oberschlesien Dtld.).

In Nederland aangekomen verlofgangers.

G. C. A. A. van den Wijggaard, Pred. bij de Prot. Gem. te Semarang, Oudegracht Bezembrug, Utrecht; W. G. Horninge, Resident van Grissee, Gr. Hertoginnelaan 250, Den Haag; J. L. Schouten, tijd. wd. contr. 1e kl. b.d. P.T.T., Boulevard Dixmude 6, Brussel; M. Schuurmans, wd. onderw. 1e kl. b. h. O.W.L.O., Bakkeveen (Fr.); E. G. van Geuns, tijd. wd. Hoofdcomm ter controle b. d. S.S. en Tr., aanvankelijk Nice (Fr.). (Oorspronkelijke opgave Den Haag was foutief, thans Brussel, Hotel Botanique, Rue Saint Lazare 65).

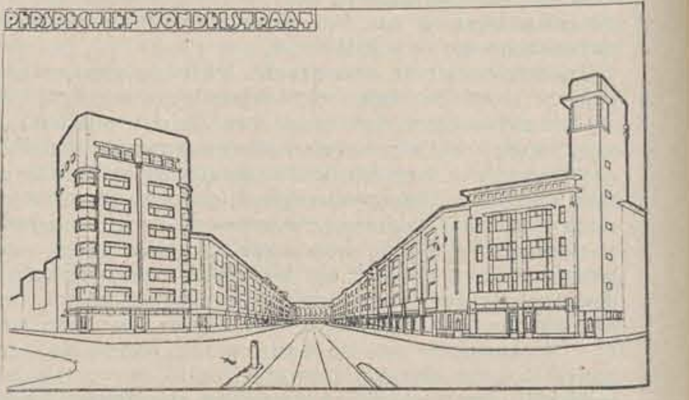
Met Pensioen.

A. D. Vollegraaf, accountant 1e kl. b. d. Gouv. Acc.dienst, Hanenburglaan 154, Den Haag.

Adresveranderingen van Burgerlijke Ambtenaren, Officieren en Onder-Luitenants.

W. Th. Z. Stom, Onderw. 1e kl. b.h. O.W.L.O., Pieter Bothstraat 47, Den Haag; K. W. K. Leeksma, Kap. der Inf., Hotel Pens. „Les Iris", Cherieux; W. J. L. Magnee, Onderw. 1e kl. b.h. O.W.L.O., Per 1 Januari '31, Bergen op Zoom, p.a. Wouwschestraat 16; Mej. J. Ph. van der Zeep, 1e Comm. b. d. Alg. Rekenkamer, Laan v. Meerdervoort 232, Den Haag; Mej. A. L. L. Siahaija, tijd. wd. hoofdcomm. b.h. Hoofdbestuur v. d. P.T.T.-dienst, alsvoren; W. C. Klein, gedipl. gezaghebber b.h. B.B., Frankenslag 357, Den Haag; J. C. Paul, Majoor der Mil. Administratie, Hessemweg 153, de Bilt, Utrecht; B. B. Lindberg, Ing. 1e kl. v. d. Mijnbouw, Parkstr. 89A, Den Haag; Ch. A. Muller, ambt. 4e kl. b.d. dienst ter I. U. en Acc., Adr. Pauwstr. 9, Den Haag; C. A. Muller, ambt. 3e kl. alsvoren, Edisonstraat 58, Den Haag; E. E. G. Meis, Opz. 1e kl. b. d. S.S., Copernicusstr. 63, Den Haag; Mr. J. E. Jonkers, Off. v. Just. te Makasser, Alb. Perkstraat 36, Hilversum; J. M. de Waal, Comm. v. Politie 1e kl., Oranjeplein 9, Haarlem; Mr. G. Chr. Weidner, Landrechter te Poerwokerto, Laan v. N. O. Einde 17, Voorburg; G. Kemper, Kap. der Inf., Overtoom 436I, Amsterdam W.; J. G. van Dormolen, 1e Luit. Inf., Den Haag, p.a. Inf.-Kant. N. I. Off.ver. Hollanderstraat 9; W. Rhaesa, Commissaris v. Pol. 1e kl. te Bengkalis, Regentesselaan 339, Den Haag; G. J. Lange, gedipl. gezaghebber b.h. B.B., Mauritsstraat 57, Utrecht; J. Hoogenboom, Hoofdpolitie-opziener b.d. Alg. Pol., Sarphatipark 71, Amsterdam.

Van onze Adverteerders.

Repatrieerenden en zij, die eene gezellige moderne woning zoeken, maken wij gaarne attent op de door de N.V. Bouw Exploitatie Mij. „Vondelstraat 's-Gravenhage" te Den Haag gebouwde woningen.

Deze nieuwbouw is natuurlijk van alle moderne comfort voorzien; men vindt er geriefelijke ineenloopende vertrekken, vaste waschtafels, een volledig ingerichte badkamer, boodschappenlift etc. kortom aan het moeilijke dienstbodenvraagstuk is hier tegemoet gekomen.

Zij, die de moderne woningbouw prefereeren, behoeven thans geen huis meer te zoeken aan den zoom der stad, doch kunnen een dergelijke woning betrekken in het hart van Den Haag, n.l. in de Vondelstraat. Buiten bovengenoemde en vele andere voordeelen, brengt het nog een groote besparing op Uw trambudget met zich.

Mutatiestaat van 24 tot 31 December '30

Nieuwe Leden:	**Voorgesteld door:**
F. A. Mooij, Heelsum, Bennekomscheweg 21, (rekent tot afd. Arnhem).	den heer C. J. G. G. van Doorn te Heelsum.
A. van der Kar, Amsterdam, Roemer Visscherstr. 8.	den heer P. Wijdenes te Amsterdam.
H. P. Dietvorst, Boekhouder, Bergen-op-Zoom, Bolwerk.	den heer W. Guldemond te Bergen op Zoom.
A. K. C. Bartels, Oud-Kolonel N.-I.-L., Den Haag, Laan van Meerdervoort 323.	den heer S. Alberda te Den Haag.
Mejuffrouw G. C. Logeman, Den Haag, Beeklaan 427.	den heer F. H. W. J. R. Logeman te Den Haag.
Mejuffrouw A. H. Visscher, Den Haag, Laan van Meerdervoort 323.	den heer G. E. Smits te Den Haag.

Nieuwe begunstigers:	**Voorgesteld door:**
F. Alons, Stationchef N.S. Utrecht, Oosterstr. 4bis.	Penningmeester Afd. Utrecht.

Afschrijvingen:

Exportmaatschappij „Jacatra", Rotterdam, Scheepmakershaven 33c.
J. M. Somer, Breda, Engelbrecht van Nassauplein 181.
G. Perk, Oegstgeest, Prins Hendriklaan 7.
W. P. Costerus, Utrecht, Emmalaan 27.
W. Weisselt, Utrecht, Justus van Effenstr. 19bis.
W. H. Lionarons, Paramaribo, Rust en Vredestraat 124.

Adresveranderingen:

Rectificatie: A. A. Aalders, Amsterdam, Stadionweg 147.
J. J. W. Steffens, van: Amsterdam, Nieuwe Keizersgracht 122, naar: Haarlem, Lakenkoopersstr. 10. f 5.—.
Dr. E. R. de Vries, Arts, van: Den Haag, Perponcherstraat 87, naar: Hilversum, Govert Flincklaan 27. f 5.—.
L. Engles, Luit.-Kolonel N.-I.-L., Den Haag, van: Snelliusstraat 76, naar: Groenmarkt, p.a. Reisbureau Lindeman.
W. A. Braspot, Majoor Inf., van: Paloe, naar: Den Haag, Verhulststraat 67. f 5.—.
H. J. Curiël van: Krabbendijke naar: Weltevreden, Alaydroeslaan 7.
F. van den Elst, Controleur B.B., van: Laboean (Deli), naar: Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.
Ch. M. van Leeuwen, planter, van: Meester-Cornelis, Matramanweg 84 paviljoen, naar: Weltevreden, Gang Entjik 2 (Oud Gondangdia).